

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Kandidatuppsats

De placerade barnens förväntningar i relation till organisatoriska ramar

*En kvalitativ studie utifrån socialsekreterarens
perspektiv*

Författare: Ida Lönngren & Louise Nilsson

Handledare: Maria Kläfverud

Examinator: Rickard Ulmestig

Termin: VT22

Ämne: Socialt arbete

Nivå: Grundnivå

Kurskod: 2SA47e

Antal ord: 12 825

Abstract

The work of social workers is complex as they need to relate to different demands and expectations. They need to relate to the expectations of children in foster care, while they also have the organizational frameworks in consideration. This essay has studied social workers' experiences of children in foster care and their expectations of a relationship with social workers and how this can be understood in relation to organizational frameworks. This essay has also studied how social workers describe the unification of these expectations and demands. Lipsky's (1980) theory about *street-level bureaucrats* has been used to describe the complex role of social workers. In order to gather empirical data, eight semi-structured interviews with social workers who work with children in foster care were conducted. *Qualitative content analysis* was used to analyze the empirical data. Based on the interviews, the conclusion can be drawn that the organizational framework frames the relationship between social workers and children in foster care, and therefore the children's expectations can be understood on the basis of the organizational framework. Another conclusion that can be drawn is that social workers mostly don't experience any expectations on a relationship from children in foster care, and thereby they don't experience any difficulties in the unification of the expectations and organizational framework. However, there are a few social workers who experience that some children may have high expectations on a relationship, which social workers experience are difficult to attain. This can make it difficult to unify the children's expectations with the organizational framework. Therefore, it can lead to contradictions in the work of social workers, which also was a part of the aim of the study.

Keywords

Social worker, foster care, organizational framework, relation, street-level bureaucrat, social work.

Nyckelord

Socialekreterare, placerade barn, organisatoriska ramar, relation, gräsrotsbyråkrat, socialt arbete.

Tack!

Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Maria Kläfverud som funnits där för oss under uppsatsskrivandets toppar och dalar. Vi vill även rikta ett extra stort tack till Er informanter som gjort vår studie möjlig.

Ida Lönngrén & Louise Nilsson

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	<i>Problembakgrund</i>	1
1.2	<i>Problemformulering</i>	2
1.3	<i>Syfte och frågeställningar</i>	3
1.4	<i>Avgränsningar</i>	4
2	Tidigare forskning	4
2.1	<i>Relationen mellan socialsekreterare och placerade barn</i>	5
2.2	<i>Gränsdragning inom relationen</i>	7
2.3	<i>Socialsekreterarens roll i relationen</i>	8
2.4	<i>Organisatoriska och institutionella ramar och dess påverkan på relationen</i>	9
3	Teori	10
3.1	<i>Gräsrotsbyråkrat</i>	11
3.1.1	<i>Handlingsutrymme</i>	12
4	Metod	13
4.1	<i>Vetenskapsteoretisk ansats</i>	13
4.2	<i>Motiverat val av datainsamlingsmetod</i>	14
4.3	<i>Överväganden gällande urvalsmetod och urval</i>	15
4.4	<i>Tillvägagångssätt</i>	16
4.5	<i>Analysmetod</i>	17
4.6	<i>Studiens trovärdighet och tillförlitlighet</i>	18
4.7	<i>Arbetsfördelning</i>	19
4.8	<i>Metoddiskussion</i>	20
4.9	<i>Etiska överväganden</i>	21
5	Resultat och analys	23
5.1	<i>Presentation av informanterna</i>	23
5.2	<i>Relationen mellan socialsekreterare och placerade barn</i>	24
5.2.1	<i>Socialsekreterares relationsarbete</i>	24
5.2.2	<i>Relationens gränser</i>	27
5.3	<i>Socialsekreterares relationsarbete med placerade barn i relation till organisatoriska ramar</i>	30
5.3.1	<i>Organisatoriska ramar och dess påverkan på relationen</i>	30
5.3.2	<i>Att förena barnens förväntningar med de organisatoriska ramarna</i>	34
6	Diskussion och vidare forskning	37
6.1	<i>Diskussion</i>	37
6.2	<i>Vidare forskning</i>	39
6.3	<i>Avslutande diskussion</i>	40
7	Referenslista	41

Bilagor

Bilaga 1. Informationsbrev

Bilaga 2. Intervjuguide

Bilaga 3. Exempel på kvalitativ innehållsanalys

1 Inledning

1.1 Problembakgrund

År 2020 placerades totalt 27 300 barn och unga utanför hemmet, där familjehem och hem för vård och boende (HVB) utgjorde de vanligaste placeringsformerna.

Placerade barn utgör en synnerligen utsatt grupp som riskerar att få konsekvenser i vuxen ålder i form av till exempel psykisk ohälsa, arbetslöshet eller kontakt med straffrättssystemet (Socialstyrelsen 2021; Augsberger & Swenson 2018; Antle et al 2018). Placeringar kan ske både frivilligt enligt socialtjänstlagen (SoL) samt genom tvång med stöd av lagen om vård av unga (LVU) (Kommittédirektiv 2021:84).

Utgångspunkten i socialtjänstens arbete är att barnen ska bo hos sina vårdnadshavare. När barnets behov inte kan tillgodoses i det egna hemmet kan socialtjänsten bistå med placeringar utanför det egna hemmet, där barnets bästa ska vara i fokus. Vid placeringar utanför hemmet tar samhället på sig rollen som ställföreträdande förälder till barn och unga med olika behov av stöd och hjälp. Här har socialnämnden det övergripande ansvaret i arbetet med placerade barn och unga, vilket bland annat handlar om att insatserna ska vara av god kvalitet samt uppmärksamma och åtgärda missförhållanden som kan uppstå under placeringarna. Det ska även ske en systematisk uppföljning och vården ska präglas av trygghet och säkerhet (Socialstyrelsen 2020). Under placeringstiden ska en särskilt utsedd socialsekreterare tilldelas barnen, vilket framgår i 6 kap 7 c § socialtjänstlagen (SFS 2001:453):

När vård ges i ett familjehem, stödboende eller hem för vård eller boende, ska det finnas en av socialnämnden särskilt utsedd socialsekreterare som ansvarar för kontakterna med barnet eller den unge. Socialsekreteraren ska besöka barnet eller den unge regelbundet i den omfattning som är lämplig utifrån barnets eller den unges behov och önskemål

Utöver en myndighetsroll, ges socialsekreteraren därmed en anknytningsroll. Här kan socialsekreteraren få en central och viktig roll i barnets liv, samtidigt som rollen kan vara distanserad. Socialsekreterare har en snäv insyn i barnets vardag, men har

ändå en makt att ta beslut kring barnets liv (Fylkesnes, Larsen, Havnen, Christiansen & Lehmann 2021). För att socialsekreterare ska få en större förståelse för barnet och dennes situation är relationen dem emellan betydelsefull (Lindahl 2019; Rollins 2020; Forrester et al 2019; Lindahl & Bruhn 2017; Fylkesnes et al. 2021; Augsberger & Swenson 2018; Sjögren 2018). Relationen mellan socialsekreterare och placerade barn har dock visat sig vara bristfällig. Barn som har intervjuats framför att relationen måste förbättras och, istället för distans och formalitet, präglas av närhet och tillit. Även socialsekreterare som intervjuats ser ett behov av en sådan relation, men upplever att det är svårt att uppnå (Lindahl 2019). De organisatoriska ramarna skapar förutsättningarna för relationen mellan socialsekreterare och placerade barn, vilket kan medföra olika dilemman att hantera. Kravet på dokumentation, hög arbetsbelastning, tidspress och handläggartyget är exempel på faktorer som försvårar socialsekreterarens relationsarbete med de placerade barnen (Lindahl & Bruhn 2017; Lindahl 2019). Socialsekreteraren hamnar därmed i en komplex position. Socialsekreteraren förväntas ha en relation till placerade barn som präglas av varaktighet, närhet och tillit. Samtidigt ska socialsekreteraren förhålla sig till de organisatoriska ramarna, vilka utgörs av exempelvis lagar, riktlinjer och policys (Lindahl 2019; Rollins 2020).

1.2 Problemformulering

Villkoren inom det sociala arbetet har förändrats och alltmer krav ställs på dokumentation, uppföljning, styrning och kontroll, vilket är en del av New Public Management (NPM). Denna utveckling har skett på bekostnad av relationen (Sjögren 2018). Tidigare studier visar på att relationen som placerade barn har med socialsekreterare kan utgöra en av de mest betydelsefulla relationerna i barnens liv. I relationen ges placerade barn möjlighet att uttrycka sina känslor, önskemål och behov (Augsberger & Swenson 2018; Antle, Johnson, Barbee & Sullivan 2018).

Socialsekreterare befinner sig i en position mellan de placerade barnen och organisationen. Å ena sidan förväntas socialsekreterare ha en relation till placerade barn som präglas av närhet, tillit och varaktighet. Å andra sidan förutsätter det att socialsekreterare ska ges tid och resurser att kunna engagera sig i barnen (Fylkesnes

et al 2021). Socialsekreterare måste därmed förhålla sig till olika förväntningar och krav i sitt arbete. Dels i relation till de placerade barnen, och dels till de organisatoriska ramarna (Lindahl 2019). Hur dessa förväntningar kan förstås i relation till varandra samt socialsekreterares förenande av dessa förväntningar är en identifierad kunskapslucka som vår studie förväntas fylla. Detta till skillnad från den tidigare forskningen inom området som främst hanterar relationens betydelse i socialsekreterares arbete med barn, samt redogör för de organisatoriska ramarna och dess påverkan på arbetet inom socialtjänsten.

Då vår studie undersöker socialsekreterares syn på förväntningar från en större grupp placerade barn, jämfört med tidigare forskning, kan en djupare förståelse för förväntningarnas karaktär samt dess förenande skapas. Det har därmed en vetenskaplig och samhällsrelevans då det fyller en kunskapslucka inom det sociala arbetet och dess forskningsområde. Det har även relevans för det sociala arbetet då studiens syfte är att få en djupare förståelse för komplexiteten i socialsekreterarnas arbete.

1.3 Syfte och frågeställningar

Syftet är att skapa en djupare förståelse för komplexiteten i socialsekreterarnas arbete med placerade barn genom att undersöka hur socialsekreterare ser på de olika förväntningar som de ställs inför i relation till placerade barn och organisationen, samt huruvida dessa kan förenas. Som en del av detta ingår att synliggöra de olika motsättningar som socialsekreterare kan ställas inför i det dagliga arbetet.

- Hur kan socialsekreterares relationsarbete med placerade barn förstås i relation till organisatoriska ramar, utifrån socialsekreterares beskrivningar?
- Hur beskriver socialsekreterare förenandet av de olika förväntningar som de ställs inför i det dagliga arbetet i relation till placerade barn och organisationen?

1.4 Avgränsningar

Vår studie avgränsades till att endast innefatta socialsekreterare som arbetar med placeringar av barn på socialtjänsten. Studien utgick enbart från socialsekreterares perspektiv då vi ville belysa komplexiteten i deras arbete utifrån deras berättelser.

2 Tidigare forskning

I detta avsnitt presenteras tidigare forskning som inriktar sig på fyra olika teman; *relationen mellan socialsekreterare och placerade barn, gränsdragning inom relationen, socialsekreterarens roll i relationen samt organisatoriska och institutionella ramar och dess påverkan på relationen*. Forskningen valdes ut strategiskt då den ger en övergripande bild av relationen och dess betydelse, men även om dess organisatoriska inramning. En beskrivning av socialsekreterarens roll är relevant för att kunna förstå den komplexa position de befinner sig i.

Tidigare forskning valdes ut genom att använda olika sökord på databaserna "Social Services Abstracts" samt "SwePub". Sökord som användes är: *social worker, socialsekreterare, social work, socialt arbete, relationsskapande, relationer, relations, child, barn, foster care, placeringar, placerade barn, organisation, organization, organisatoriska ramar, organizational framework, socialtjänst, social services*.

Valet av tidigare forskning motiveras av att samtliga vetenskapliga publikationer kan kopplas till vårt forskningsområde. Följande artiklar och avhandlingar redogör för relationen mellan socialsekreterare och placerade barn; Lindahl (2019), Lindahl och Bruhn (2017), Rollins (2020), Forrester et al (2019), Augsburg och Swenson (2018) samt Fylkesnes et. al. (2021). Detta bortsett från Sjögren (2018) som undersöker relationen till klienter överlag. Enligt vår mening är denna avhandling av relevans då den tar upp viktiga beståndsdelar som kan appliceras även på vår studie gällande relationen. Den tidigare forskningen behandlar även de organisatoriska ramarna och dess påverkan på socialsekreterares arbete (Lindahl & Bruhn 2017; Lindahl 2019). Vidare undersöker Lindahl (2019) vilka förväntningar familjehemsplacerade barn har på relationen till socialsekreterare, vilket har

relevans även för vår studie som behandlar socialsekreterare som arbetar med barn som placeras både i familjehem, HVB-hem och på institution. Även studien genomförd av Antle et al (2018) är relevant då den behandlar socialsekreterares roll samt betydelse för placerade barn som ska övergå från vård utanför hemmet till ett självständigt liv.

Den tidigare forskningen belyser olika perspektiv och intressen, både utifrån socialsekreteraren och de placerade barnens perspektiv. Genom att ta del av studier som utgår från barnens perspektiv får vi en bredare bild av förväntningar på socialsekreterare och hur de kan förstås utifrån olika synvinklar, samtidigt som vi, i vår studie, utgår från socialsekreterares perspektiv.

2.1 Relationen mellan socialsekreterare och placerade barn

I flera olika studier framgår att relationen mellan placerade barn och socialsekreterare är betydelsefull på olika sätt (Lindahl 2019; Rollins 2020; Forrester et al 2019; Lindahl & Bruhn 2017; Fylkesnes et al. 2021; Augsberger & Swenson 2018). Det har en positiv påverkan på barnets utveckling om relationen är positiv och oavbruten. Det medför även att barnets delaktighet ökar i handläggningsprocessen, främst kring placeringen. Relationen till barnen är även betydelsefull utifrån socialsekreterarnas perspektiv då de kan få en större förståelse för barnets situation (Lindahl 2019).

I sin avhandling redogör Sjögren (2018) för hur socialsekreterare inom socialtjänsten talar om relationer till klienter överlag samt vilken betydelse relationen har i arbetet. Studien har genomförts genom kvalitativa intervjuer med 20 socionomer på socialkontoret. Socialsekreterare framför att relationen med klienten är en betydelsefull beståndsdel som de använder sig av i arbetet. Relationen kan talas om utifrån termer av professionsspecifik kunskap, men socialsekreterare menar snarare på att de alltid varit medvetna om relationens positiva betydelse (Sjögren 2018). Ett första steg för att etablera en god relation är att barnen ska komma över sina negativa föreställningar gentemot socialtjänsten, vilket både Lindahl (2019) och Sjögren (2018) betonar.

Lindahl (2019) har genomfört fyra olika delstudier som behandlas i en avhandling. Det genomfördes intervjuer med både familjehemsplacerade barn och socialsekreterare. Det hölls även fokusgruppsintervjuer med socialsekreterare. Placerade barn har förväntningar om att relationen till socialsekreterare kommer präglas av formalitet och distans, vilket kan baseras på barnens tidigare erfarenheter av kontakter med socialsekreterare. Trots en förväntan på en distanserad relation, önskar barnen en mer nära och tillitsfull relation till socialsekreterare. Även socialsekreterare ser behovet av närhet och tillit till barnen, men upplever att det är svårt att nå upp till (Lindahl 2019). Här är det av vikt att se till att relationen är på en lämplig nivå, där barnet inte blir alltför beroende av socialsekreteraren (Antle et al 2018). De familjehemsplacerade barnen som deltog i Lindahls (2019) studie framförde att de har negativa erfarenheter av relationen till sin socialsekreterare, vilket grundar sig i tre olika anledningar. Den ena utgörs av en brist på tid vilket handlar om att barnen upplever att de sällan får behålla samma socialsekreterare under en längre tid. En annan anledning till de negativa erfarenheterna är brist på tillit. Barnen upplever att socialsekreterare inte lyssnar på dem och att barnen inte kan prata om allt med sin socialsekreterare. Även brist i tillgänglighet lyfts fram. Barnen upplever att deras socialsekreterare sällan hör av sig och att de är svåra att nå (Lindahl 2019).

Tillgänglighet utgör en viktig del i skapandet av förtroendefulla relationer. Barn som intervjuats framförde kontinuerliga träffar och snabba svar från socialsekreteraren som viktigt i skapandet av förtroendefulla relationer. Om relationen istället präglas av otillgänglighet, oförutsägbarhet och handläggartyten, beskriver barnen att det kan skapa känslor av maktlöshet och misstro (Fylkesnes et al. 2021). Även Augsburg och Swenson (2018) betonar kontinuitet som en viktig del för att skapa en förtroendefull relation, vilket är något som uppstår över tid.

Lindahl och Bruhn (2017) har skrivit en undersökande artikel som syftar till att undersöka placerade barns upplevelser och förväntningar på ansvarig socialsekreterare. Artikeln syftar även till att undersöka hur dessa upplevelser och

förväntningar bildar möjliga hinder och/eller förutsättningar för en god relation. Vikten av en nära och förtroendefull relation i ett stödjande syfte betonas, vilket är nödvändigt även för socialsekreteraren som kan få en ökad förståelse över barnets livssituation, behov och önskemål (Lindahl & Bruhn 2017). Socialsekreterare bör därmed prioritera att skapa en trygg atmosfär där barnen känner att de kan dela med sig av sina känslor, behov och önskemål. Socialsekreterare bör även prioritera att göra barnen delaktiga i beslutsfattandet (Fylkesnes et al 2021). Barn som intervjuats i Fylkesnes et als (2021) studie betonar vikten av att träffa socialsekreteraren på en plats där de känner sig trygga att öppna upp sig.

2.2 Gränsdragning inom relationen

Relationen utformas olika beroende på hur långt socialsekreteraren har kommit i sin professionella utveckling. I början av socialsekreterares arbetsliv tenderar det att finnas en uppfattning om att relationen till klienten inte påverkas avsevärt av vem socialsekreteraren är. I takt med den professionella utvecklingen tar socialsekreteraren mer initiativ i relationen och dess utformning. Utvecklingen kan medföra ett professionellt lugn hos socialsekreterare som kan bidra till möten av mer personlig karaktär, som formas av socialsekreterarens personlighet (Sjögren 2018).

Vidare belyser Sjögren (2018) att det finns gränser för relationen, även om de inte är tydliga. Den professionella gränsen överskrids framförallt när relationen blir mer vänskaplig än professionell, och där socialsekreteraren inte drar sig för att tala om privata angelägenheter. Socialsekreterare kan hamna i ett dilemma där klienten förväntar sig mer från relationen till socialsekreteraren än vad som innefattas inom professionaliteten (Sjögren 2018). Samtidigt belyser Sjögren (2018) att den enskilda socialsekreteraren själv avgör hur personlig kontra privat relationen kan vara, det behöver inte vara varken eller. Här har socialsekreteraren en möjlighet att utforma relationens gränser utifrån ens egna personlighet. Därmed behöver socialsekreteraren reflektera över relationens gränser samt om sin självkänedom inför sina egna gränser. Socialsekreterare upplever att det är lättare att skapa en god relation till klienter som socialsekreteraren själv känner extra för. Här finns det en risk att gränserna suddas ut vad gäller den professionella relationen. Resonemanget

om gränserna har problematiserats utifrån ett maktperspektiv där denna gränssättning kan förstås som en typ av distansering gentemot klienten. Relationen mellan socialsekreterare och klient är inte på lika villkor då socialsekreteraren befinner sig i en högre maktposition (Sjögren 2018). Här är det av vikt att socialsekreterare involverar barnen under hela arbetsprocessen (Antle et al 2018).

2.3 Socialsekreterarens roll i relationen

Socialsekreterare kan spela en viktig roll när barn och unga placeras utanför hemmet och är i behov av olika former av stöd. Rollen kan beskrivas både som central och distanserad i relation till barn som är placerade utanför hemmet. Socialsekreterare besitter makten att besluta kring barnets eller den unges liv samtidigt som de har en begränsad insyn över deras vardag (Fylkesnes et al 2021). Rollins (2020) har genomfört en kvalitativ studie som undersökte upplevelsen av socialsekreterares relationer till klienter inom barn- och familjevården. Samtliga socialsekreterare som deltog i studien uppgav att relationen med barnen var avgörande för att kunna uppnå goda resultat, socialsekreterarna ges därmed en roll som "relationsbyggande agent" (Rollins 2020). Även Forrester et al (2019) betonar denna relationsbyggande roll.

Socialsekreterare har även en myndighetsroll, företrädarroll och anknytningsroll, vilket kan medföra olika etiska dilemman och motsättningar i arbetet.

Myndighetsrollen innebär att socialsekreteraren ska leva upp till förväntningar vad gäller myndighetsutövning. Det innefattar dokumentation, beslutsfattande, göra bedömningar som är juridiskt grundande samt andra administrativa arbetsuppgifter.

Företrädarrollen innebär att socialsekreteraren ska företräda det placerade barnet gentemot barnets omgivande aktörer, exempelvis andra myndigheter och de biologiska föräldrarna. Rollen kan även innebära att fungera som representant för det omgivande samhället gentemot barnet. Socialsekreterarens tredje roll är *anknytningsrollen*. Det handlar om att relationen till barnet är tillitsfull och karaktäriseras av en känslomässig omsorg, där socialsekreteraren utgör en nära och viktig person i barnets liv (Lindhals 2019).

Relationer inom socialt arbete innebär att dela erfarenheter, visa förståelse, skapa tillhörighet och meningsfullhet samt bidra till en personlig utveckling. Samtidigt

kan det innebära maktmissbruk, konflikter, känslor av skam och maktlöshet. Socialsekreterarna är den yrkesgrupp som möter de mest missgynnade individerna för att skapa hopp och förändring. Pålitlighet, transparens, genuinitet, förtroende samt empati beskrivs som essentiella egenskaper hos socialsekreteraren i arbetet med utsatta grupper (Rollins 2020). Ungdomar som intervjuats i Augsberger och Swensons (2018) studie värdesatte också empati och förtroende i relationen till socialsekreteraren. Utöver detta, uppskattade ungdomarna även när socialsekreterare skapade en personlig kontakt med dem genom att gå utöver sin myndighetsroll samt lyssna utan att döma (Augsberger & Swenson 2018).

2.4 Organisatoriska och institutionella ramar och dess påverkan på relationen

Det kan konstateras att en nära och förtroendefull relation mellan socialsekreterare och placerade barn är betydelsefullt (Lindahl 2019; Rollins 2020; Forrester et al 2019; Lindahl & Bruhn 2017; Fylkesnes et al. 2021; Augsberger & Swenson 2018). Samtidigt är det många gånger svårt att uppnå denna typ av relation, eftersom relationen mellan ansvarig socialsekreterare och placerade barn påverkas av de organisatoriska ramarna. Även socialsekreterarens roll formas utefter dessa ramar, eftersom de skapar förutsättningarna för relationen. Detta medför flertalet komplexa arbetsuppgifter och däribland dilemman att hantera. Arbetet består av bland annat myndighetsutövning och övervakning av placeringen, men en stor del av arbetet utgörs även av administration. Det inbegriper dokumentation rörande pågående placering samt planering för fortsatt insats (Lindahl & Bruhn 2017).

Socialsekreterare ska förhålla sig både till de övergripande kraven, samtidigt som de strävar efter att arbeta relationsbaserat med placerade barn. Det finns organisatoriska omständigheter som försvårar det relationella arbetet, vilket är hög arbetsbelastning, tidspress och handlägggarbyten som exempel (Lindahl 2019).

Augsberger och Swenson (2018) menar på att det behövs kraftfulla åtgärder för att reducera dessa handlägggarbyten då det försvårar relationsarbetet. När barnen tvingas byta handläggare kan relationens tillit och stabilitet brytas och barnen kan känna sig svikna av socialsekreteraren. Detta kan leda till att socialtjänsten inte ges fler chanser från barnens sida (Augsberger & Swenson 2018).

Lindahl (2019) har, i sin avhandling, analyserat sina resultat utifrån en institutionell teori, där det framgår att institutionen består av tre olika spelare. Den första spelaren kallas för den *regulativa*, vilket tas i uttryck genom lagstiftningar, regler och policys. Det är därmed viktigt att notera att relationen mellan socialsekreterare och placerade barn är inramad av övergripande lagar, regler och andra styrdokument såsom barns behov i centrum (BBIC). Utifrån den regulativa spelaren finns det olika motsättningar. Som exempel framgår det, i lagen, att barn har rätt till en särskilt utsedd socialsekreterare som förutsätter ett relationsbaserat arbete samtidigt som policyn pekar på vikten av användandet av standardiserade arbetsmetoder (Lindahl 2019). Detta är något som även Sjögren (2018) betonar. Lindahl (2019) poängterar att relationen till den utsedda socialsekreteraren ska genomsyras av närhet och tillit, men policyn ger istället upphov till formalitet och distans i relationen.

Den andra spelaren utgörs av den *normativa*, som tas i uttryck genom både aktuella välfärdsregimer samt vad som kännetecknar ett professionellt förhållningssätt. Även här finns det motsättningar i form av att socialsekreterarna kännetecknar det relationella arbetet som en del av ett professionellt förhållningssätt (Lindahl 2019). Även Sjögren (2018) lyfter fram det relationsbaserade arbetet i relation till standardiserade arbetsmetoder och att de framställs som motsatser. Vidare skriver Lindahl (2019) om den sista spelaren som kallas för det *kulturellt-kognitiva*. Den handlar om att socialsekreterare utgår från det som är kulturellt accepterat och det som tas förgivet i sammanhanget. Ett exempel på den kulturellt-kognitiva spelaren är barnens förväntningar på en distanserad relation till socialsekreteraren. Även om relationen skulle präglas av närhet och tillit, förändras inte barnens syn på socialsekreteraren som atypisk. Alla dessa spelare begränsar relationen mellan socialsekreterare och placerade barn (Lindahl 2019).

3 Teori

I följande avsnitt kommer vi använda oss av begreppet *gräsrotsbyråkrat* för att beskriva den position som socialsekreterare befinner sig i (Lipsky 1980). Andra begrepp som används för att beskriva denna position är *frontlinjebyråkrat* och *gatubyråkrat*, vilka ursprungligen grundar sig i Michael Lipskys begrepp *street-*

level bureaucrats (Svensson, Johnsson & Laanemets 2008). Vi har valt att använda begreppet *gräsrotsbyråkrat* för att vi finner vår text mer sammanhängande om vi använder oss av den svenska översättningen, samt att begreppet är mest välkänt hos oss.

Teorin om gräsrotsbyråkrater syftar till att beskriva socialarbetares, däribland socialsekreterares, position som myndighetsperson (Lipsky 1980). Då vi undersöker hur socialsekreterare ser på de olika förväntningar som de ställs inför i relation till placerade barn och organisationen, samt huruvida dessa kan förenas, finner vi denna teori lämplig. Teorin kan förtydliga socialsekreterarnas komplexa arbete med olika krav och förväntningar från olika håll, däribland från placerade barn och organisationen. Gräsrotsbyråkraternas handlingsutrymme blir en central del för att kunna skapa en förståelse för socialsekreterarnas möjligheter att arbeta relationsbaserat utifrån de organisatoriska ramarna.

3.1 Gräsrotsbyråkrat

Gräsrotsbyråkrater benämns de offentliga tjänstemän som har en direkt kontakt med medborgarna och är ansiktet utåt för organisationen. Exempel på dessa tjänstemän är socialarbetare, poliser och domare (Lipsky 1980). I vår uppsats utgörs gräsrotsbyråkrater av socialsekreterare inom socialtjänsten.

Gräsrotsbyråkrater tillhandahåller tjänster och förmåner som ofta inte går att finna någon annanstans. Gräsrotsbyråkrater upprättar även en allmän ordning och ska implementera sådant som beslutas på politisk nivå (Lipsky 1980). Vidare beskriver Lipsky (1980) den position som offentliga tjänstemän befinner sig i, vilket framställs som ett dilemma i arbetet. Å ena sidan ska offentliga tjänstemän förhålla sig till medborgarna och deras behov. Å andra sidan ska de förhålla sig till de organisatoriska ramarna som innefattar bland annat riktlinjer, lagar och normer. De måste även förhålla sig till olika regler, förordningar och direktiv. Ett exempel på en faktor som påverkar gräsrotsbyråkraternas arbete är kravet på dokumentation, vilket ger mindre tid för interaktionen med klienterna. Även mängden klientärenden påverkar gräsrotsbyråkraternas arbete med klienter. Då gräsrotsbyråkrater ofta har en stor mängd klientärenden att hantera, kan det uppstå svårigheter att fullfölja alla sina

åligganden. Det finns därmed olika behov och krav att förhålla sig till och gräsrotsbyråkratens uppgift blir att förena dessa (Lipsky 1980).

Relationer till dessa gräsrotsbyråkater är ofta icke-frivilliga. Detta kan påverka interaktionen mellan gräsrotsbyråkrater och klienter, vilket i sin tur också kan påverka arbetets utfall. Det finns negativa förväntningar på gräsrotsbyråkrater, som exempelvis att de är svårtillgängliga och besvärliga att samarbeta med. De negativa förväntningarna är något som gräsrotsbyråkrater behöver bemöta och hantera i sitt dagliga arbete. Gräsrotsbyråkrater befinner sig längst ner i hierarkin inom organisationer och har därmed inte stora möjligheter att påverka policyn. Hanteringen av klienternas missnöjen kan dock vara ett exempel på där organisationen kan ta del av klienternas åsikter för att lära (Lipsky 1980).

3.1.1 Handlingsutrymme

Socialsekreterares arbete är komplext och förutsätter ett handlingsutrymme. Organisationen sätter ramarna för handlingsutrymmet, samtidigt som socialsekreteraren och klienten samt deras interaktion spelar in. Handlingsutrymmet påverkas även av andra faktorer i form av traditioner, professionella tolkningar och rutiner (Svensson, Johnsson & Laanemets 2008). Enligt Lipsky (1980) har gräsrotsbyråkrater ett stort handlingsutrymme och en frihet att fatta beslut som påverkar människors liv. De har en stor frihet vad gäller att bestämma arten, mängden och kvaliteten på tjänsterna som tillhandahålls. Det stora handlingsutrymmet är nödvändigt för dessa tjänstemän eftersom de hanterar komplexa ärenden som inte går att konkretisera (Lipsky 1980). Även att organisationen sätter ramarna, ges socialsekreteraren en frihet att tolka och tillämpa handlingsutrymmet. Här kan handlingsutrymmet tillämpas på olika sätt beroende på hur lång erfarenhet socialsekreteraren har inom yrket (Svensson, Johnsson & Laanemets 2008).

Det finns dock olika faktorer som begränsar gräsrotsbyråkratens handlingsutrymme, där otillräckliga resurser inom organisationer utgör en av dessa. Här behöver gräsrotsbyråkater använda det handlingsutrymme de har, utifrån den resursbrist som råder, för att finna lösningar på problemen. En annan faktor som begränsar

handlingsutrymmet är otydliga och motstridiga mål inom organisationen, som gör att de blir svåra att uppnå. Gräsrotsbyråkrater ställs inför dilemman där det råder motstridigheter mellan klientcenterade mål och organisationens mål, vilket behöver hanteras i arbetet. Här kan uppstå svårigheter vad gäller att behandla klienter som individer, då gräsrotsbyråkrater kan behöva kompromissa utefter organisationens mål och resurser. Det är därmed ett grundläggande dilemma för gräsrotsbyråkrater att kunna erbjuda ett individanpassat arbete. Utefter de rådande organisatoriska ramarna utformar gräsrotsbyråkrater egna arbetssätt för att kunna hantera klienternas behov. Här behöver de använda sitt handlingsutrymme för att anpassa sitt arbete utifrån deras tolkningar av lagen och de organisatoriska riktlinjerna (Lipsky 1980).

4 Metod

4.1 Vetenskapsteoretisk ansats

Studien utgick från *hermeneutik* som vetenskapsteoretisk ansats. Thomassen (2007) skriver att hermeneutik handlar om förståelse, vilken skapas genom tolkningar. Genom ett hermeneutiskt förhållningssätt kan vi få en förståelse för människors upplevelser av livet (Thomassen 2007). Relaterat till vår studie är ett hermeneutiskt förhållningssätt av relevans då studien ska undersöka socialsekreterares upplevelser av de olika förväntningar som de ställs inför i relation till placerade barn och organisationen, samt huruvida dessa kan förenas. Genom ett hermeneutiskt förhållningssätt kan vi skapa en djupare förståelse för komplexiteten i socialsekreterarnas arbete med placerade barn, vilket är studiens syfte.

I en hermeneutisk vetenskapsteoretisk ansats används förförståelsen för att forma studiens frågor och inriktningar. Förförståelsen har en central del inom hermeneutiken som behöver reflekteras kring, tydliggöras och användas på ett kreativt sätt. För att kunna förändra och korrigera förförståelsen krävs en dialog med det som är obekant, vilket i sin tur genererar ny mening och kunskap. Under studiens gång uppstår därmed nya frågor, svar och tolkningar. Detta förutsätter en öppenhet gentemot informanterna och deras upplevelser, vilket reducerar riskerna

att fördomarna påverkar dialogen (Thomassen 2007). Vi har en förförståelse kring de olika förväntningar som ställs på socialsekreterare, vilket vi fått genom arbetserfarenheter. Vår förförståelse bygger även på utsagor från bekanta som varit placerade som barn där relationen till socialsekreterare beskrivs som bristfällig. Vi är medvetna om denna förförståelse och använde den, tillsammans med utgångspunkt i tidigare forskning, för att utforma våra forskningsfrågor och inriktningar. Vi har haft en öppenhet gentemot att vår förförståelse kan komma att förändras utefter vårt resultat, vilket i sin tur tillför ny kunskap.

4.2 Motiverat val av datainsamlingsmetod

Vi har använt oss av en kvalitativ metod vilket, enligt Yin (2013), handlar om att samla in information och skapa förståelse för människors subjektiva upplevelser. Det finns olika datainsamlingsmetoder som faller inom det kvalitativa, exempelvis intervjuer och observationer. Under observationer intar forskaren en mer passiv roll och studerar observerbara företeelser såsom gester, socialt samspel och fysisk miljö (Yin 2013). Utifrån vår studie är observationer inte ett fungerande alternativ, då vi vill undersöka specifikt socialsekreterares subjektiva upplevelser.

Inom den kvalitativa forskningen finns det olika typer av intervjuer. Strukturerade intervjuer innebär att forskaren följer ett mer detaljerat manus där frågorna är slutna och förutbestämda (Yin 2013). Det skiljer sig från semistrukturerade intervjuer som ger informanten en större frihet att utforma sina svar och därmed framföra sina subjektiva upplevelser, samtidigt som forskaren kan förhålla sig till teman (Patel & Davidson 2019). Mot bakgrund av detta är *semistrukturerade intervjuer* det bästa alternativet för vår studie eftersom socialsekreterarna ges möjlighet att själva lyfta sådant som, enligt deras upplevelse, är betydelsefullt. Därför bidrar valet av semistrukturerade intervjuer till ett mer tillförlitligt resultat. De semistrukturerade intervjuerna har genomförts digitalt med motiveringen att det möjliggör intervjuer med socialsekreterare från olika kommuner runt om i Sverige.

4.3 Överväganden gällande urvalsmetod och urval

Det finns flera utmaningar i urvalsprocessen som till stor del handlar om vilka personer som ska intervjuas och varför, samt hur många (Yin 2013). I den kvalitativa metoden kan ett *subjektivt urval* användas, vilket innebär att forskaren väljer ut ett färre antal personer som kan ge mest relevant data för studien. Valet av det subjektiva urvalet kan därmed bidra till ett mer omfattande resultat då vi vänder oss till den målgrupp som besitter förstahandskunskap inom området. Här är förförståelsen en viktig del för att kunna hitta informanter som besitter mest relevant kunskap relaterat till frågeställningarna. Valet av personer baseras på deras erfarenheter och kunskaper kring ämnet (Denscombe 2018). I vår studie intervjuade vi enbart socialsekreterare som arbetar med placeringar av barn på socialtjänsten eftersom de besitter den kompetens som är relevant utifrån vårt syfte och frågeställningar. Här underlättade förförståelsen sökandet efter relevanta informanter, då vi har övergripande kunskap om socialtjänsten sedan tidigare, exempelvis avseende hur socialtjänsten generellt är organiserat. Arbetet kan effektiviseras genom att vi gör ett subjektivt urval där vår förförståelse förenklar processen att nå målgruppen. Trots att vår förförståelse hjälpte oss i sökandet efter informanter, var det svårt att hitta informanter eftersom att svarsfrekvensen var låg. Urvalsmetoden kan även stärka studiens tillförlitlighet och trovärdighet, då socialsekreterare är de som besitter förstahandskunskapen kring vårt valda forskningsämne. Mot bakgrund av detta är ett subjektivt urval mest passande för vår studie.

Det första steget i urvalsprocessen är att välja vilka personer som ska intervjuas och varför, samt vilket antal. Forskaren måste ha ämnets komplexitet i åtanke vid val av antal informanter. Om syftet är en mer översiktlig undersökning är ett större antal personer att föredra. Till skillnad från om syftet istället förutsätter en mer ingående data, där ett färre antal personer kan anses tillräckligt (Yin 2013). Mot bakgrund av detta är det svårt att bestämma i förväg hur många informanter som kommer ingå i studien, eftersom det, enligt Bryman (2018), handlar om att uppnå en mättnad. Tanken var att intervjuas mellan åtta och tio personer, men vi upplevde en mättnad redan efter åtta genomförda intervjuer och därför valde vi att inte intervjuas fler.

Nästa steg i urvalsprocessen är att finna möjliga vägar att nå informanterna (Yin 2013). Tanken från början var att mejla socialtjänsten i olika kommuner för att på så sätt hitta socialsekreterare som är intresserade av att delta i studien. Genom att mejla ger vi socialsekreterarna möjligheten att fundera över om de är intresserade av att delta för att därefter kunna återkoppla till oss när de har tid. Detta tillvägagångssätt visade sig inte fungera, utan vi fick tänka om. Vi fick istället ringa till olika socialkontor.

4.4 Tillvägagångssätt

Vid valet av uppsatsämne rådde en osäkerhet till en början. Vi har dock alltid varit eniga i viljan att rikta in oss på relationen inom det sociala arbetet. Vi började söka efter tidigare forskning kring ämnet. Det var tydligt från början att det fanns mycket forskning kring relationens betydelse inom socialt arbete, men desto mindre om socialsekreterarens position relaterat till placerade barn och organisationen. Vi identifierade även kunskapsluckor vad gäller förenandet av de förväntningar som socialsekreterare ställs inför i det dagliga arbetet samt hur de olika förväntningarna kan förstås i relation till varandra.

En viktig del inför intervjuer är att ha kunskap om forskningsfältet (Yin 2013). Vi förberedde oss genom att mer djupgående studera den tidigare forskningen för att bygga på vår kunskap om socialtjänstens arbete. Redan i uppsatsens inledningsfas hade vi en idé om vilken teori och metod vi skulle använda oss av, vilket vi hade i åtanke vid utformningen av informationsbrev och intervjuguide. Informationsbrevet utformades först, för att sedan skickas ut till informanterna, se bilaga 1. Därefter framställdes en intervjuguide som innehöll olika teman framtagna utifrån vårt syfte och frågeställningar, se bilaga 2. Intervjuguiden användes som ett stöd för oss vid genomförandet av intervjuerna. Intervjuerna genomfördes med åtta socialsekreterare som arbetar med placerade barn på socialtjänsten och varade mellan 40–60 minuter. Under intervjun fanns det utrymme för följdfrågor.

Intervjuerna genomfördes digitalt och spelades in, med informanternas samtycke, för att säkerställa att all information kom med. Vid genomförandet av intervjuerna hade vi olika ansvarsområden. Den ena ansvarade för intervjun och den andra

närvarade och ställde följdfrågor. Vi turades om vad gäller att ansvara för intervjuerna. Efter att tre intervjuer genomförts, påbörjades en ordagrann transkribering. När vi hade genomfört och transkriberat samtliga intervjuer uppkom det empiriska materialet till sammanlagt 88 sidor. I samband med transkriberingen började vi reflektera inför analysen där vi markerade ut citat som kunde vara av relevans relaterat till studiens syfte och frågeställningar, samtidigt som vi fortsatte skriva på resterande delar i uppsatsen. Redan här började vi reflektera över innehållet och hur det kan förstås i relation till tidigare forskning och teori.

Bryman (2018) menar att det finns fördelar med att spela in och transkribera intervjuer. Genom att göra detta blir det enklare att genomföra en mer noggrann analys av det empiriska materialet. Det möjliggör även ett synliggörande av omedvetna tolkningar (Bryman 2018). När alla transkriberingar var genomförda, valdes det ut citat av relevans för vår studie. Citaten bestod av mycket hummanden och upprepningar av vissa ord som vi sorterade bort, exempelvis “liksom” och “så här”. Citaten bestod även av mycket ofullständiga meningar, vilka vi har formulerat om till viss del, utan att ändra dess innehåll. Enligt Bryman (2018) kan forskarna behöva sortera bort hummanden och upprepningar, detta utan att innehållet ska falla bort. Justeringarna av materialet gjordes för att resultat- och analysdelen skulle bli mer sammanhängande och mer lättläst, både för oss som uppsatsskrivare men även för läsare.

4.5 Analysmetod

För att analysera den insamlade datan använde vi oss av en *kvalitativ innehållsanalys*. Kvalitativ innehållsanalys används för att granska och tolka texter, vilket i vårt fall utgjordes av transkriberade intervjuer. Utifrån intervjuerna kunde vi identifiera domäner med relevans för studien, vilka utgjordes av mer specifika delar i intervjutexterna som relaterar till intervjuguidens olika frågeområden. Efter att domäner hade identifierats valde vi ut olika meningar från intervjuerna, vilka kallas för meningsenheter. Analysen baserades på dessa utvalda meningsenheter. Därefter kondenserade vi texten, vilket innebär att meningsenheterna kortas ner och görs mer lätthanterliga, utan att det centrala innehållet uteblir. Nästa steg i innehållsanalysen

är att abstrahera den kondenserade texten. Detta görs genom att förse texten med koder för att texten ska nå en högre logisk nivå. Koderna tas fram utifrån meningsenheterna och utgör en kort beskrivning av innehållet (Lundman & Graneheim 2017). Se bilaga 3 för exempel på kvalitativ innehållsanalys.

Det finns olika former av innehåll, som båda kräver tolkning fast i olika abstraktionsnivåer. Det *manifesta innehållet* utgörs av det som är uppenbart och beskrivande, vilket uttrycks i kategorier. Det *latenta innehållet* utgörs av ett underliggande budskap och kräver en högre grad av tolkning, vilket framställs i teman innehållandes olika abstraktionsnivåer. Utifrån Lundman och Graneheims (2017) beskrivning har vi konstruerat kategorier som baseras på olika koder med likartat innehåll.

4.6 Studiens trovärdighet och tillförlitlighet

Trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och en *möjlighet att styrka och konfirmera* är fyra olika delkriterier som används för att bedöma tillförlitligheten i kvalitativa studier. Trovärdigheten skapas genom att forskarna utför studien enligt de regler som finns och undersöker det som studien avser att studera (Bryman 2018). Under uppsatsprocessen har vi följt de givna reglerna vad gäller bland annat inhämtning av samtycke, säker hantering av material samt en säkerställning av konfidentialitet.

Överförbarhet utgör det andra delkriteriet för att uppnå tillförlitlighet. En bedömning av en studies överförbarhet handlar om att uppskatta huruvida studiens resultat kan appliceras i andra kontexter (Bryman 2018). Då det är en kandidatuppsats, måste vi utgå ifrån bestämda kriterier. Dessa kriterier kan begränsa vår studie då den görs under en kort tidsperiod, där vi också måste förhålla oss till ett visst antal ord. Vi genomförde intervjuer tills vi ansåg att mättnad uppnåtts, vilket Bryman (2018) beskriver som essentiellt i kvalitativa studier. Studiens resultat skulle kunna appliceras i liknande områden. Till exempel vad gäller gräsrotsbyråkratens komplexa position, vilket, förutom socialsekreterare, innefattar exempelvis poliser och lärare (Lipsky 1980). Resultaten kan även appliceras i andra kontexter där fokus ligger på relationen i socialt arbete, samtidigt som kontexten har betydelse.

Pålitlighet skapas genom att forskarna har ett granskande förhållningssätt under hela processen. För att uppnå delkriteriet ska studien innehålla en redogörelse över varje steg i forskningsprocessen, som exempelvis val av forskningsfrågor, urval och val av analysmetod (Bryman 2018). För att uppnå en pålitlighet har vi varit noga i redogörelsen över varje steg i forskningsprocessen. Under själva forskningsprocessen har vi fört anteckningar över hur vi gått tillväga för att sedan reflektera kring vår metod och hur den påverkar resultatet. Enligt Bryman (2018) kan forskarna därefter låta kollegor granska och bedöma kvaliteten på de val som gjorts. Här bedömer vi vår handledare som likvärdig granskare till vår studie. En kontinuerlig dialog med vår handledare, som ifrågasatt de olika val vi gjort, har bidragit till ytterligare reflektion och granskning. Detta kan styrka studiens pålitlighet.

Det sista delkriteriet handlar om att som forskare kunna styrka och konfirmera, vilket innebär en medvetenhet kring svårigheterna att förhålla sig helt objektiv till studiens innehåll och resultat. Genomförandet av studien ska inte påverkas av forskarens personliga värderingar eller teoretiska inriktningar. Forskningen ska alltså bedrivas utifrån en god tro (Bryman 2018). Vi har varit medvetna om vår förståelse och svårigheterna i att vara helt objektiva under hela processen. Objektiviteten främjas genom att vi utformat öppna frågor samt intagit ett kritiskt förhållningssätt under hela studiens gång.

4.7 Arbetsfördelning

Vi har haft ett nära samarbete under hela uppsatsen, där vi kontinuerligt fört en dialog om textens olika delar. För att effektivisera uppsatsskrivandet har vi delat upp ansvaret över vissa delar under avsnitten om tidigare forskning, metod samt etiska överväganden. Vi har läst igenom varandras delar för att på så sätt kunna uppnå en enhetlighet i uppsatsskrivandet. Vi har haft en öppen dialog där vi inte dragit oss för att framföra våra åsikter.

Vi har även haft olika ansvarsområden under själva genomförandet av intervjuerna. Den ena har haft huvudansvaret för intervjun, vilket inbegriper att inta rollen som samtalsledare och ställa frågorna till informanten. Den andra har intagit en mer

passiv roll i mötet, lyssnat av och kommit med följdfrågor. Vi har haft huvudansvaret för intervjun varannan gång och transkriberingen av intervjuerna har fördelats jämnt mellan oss.

Analysen påbörjades redan under transkriberingen, där vi enskilt reflekterade över potentiella citat som kan komma att användas i analysen. Vi har läst igenom samtliga transkriberingar av intervjuerna för att säkerställa att all väsentlig information kommer med. Vi har haft en ständig dialog kring resultat- och analysdelen där vi reflekterat kring innehållet och dess relevans för vårt syfte och frågeställningar. Även under diskussionsavsnittet har ett nära samarbete ägt rum, där vi tillsammans diskuterat kring våra mest framträdande slutsatser som visar på intressanta aspekter. Vi har även diskuterat kring fortsatt forskning inom området.

4.8 Metoddiskussion

Vår ambition var att genomföra tio stycken digitala intervjuer med socialsekreterare som arbetar med placerade barn under veckorna 17 och 18. Vi mejlade sammanlagt tio socialkontor i början på vecka 16, där enbart tre socialsekreterare visade intresse i att delta. I slutet på vecka 16 mejlade vi ytterligare fyrtio socialkontor över hela Sverige utan någon respons. Då vi inte lyckades komma i kontakt med socialsekreterare genom mejl, valde vi därför att ringa till enhetschefer på olika socialkontor med förhoppningen att cheferna kunde sprida informationen vidare till deras anställda socialsekreterare. Genom detta tillvägagångssätt lyckades vi få tag i ytterligare fem socialsekreterare som ville delta i intervjustudien.

Vid första intervjun märkte vi att intervjuguiden inte var tydlig nog och att frågorna till viss del utformades med en tanke om att det fanns förväntningar. Till andra intervjun var intervjuguiden därmed omarbetad. Enligt Bryman (2018) kan en omarbetning av intervjufrågorna vara en del av intervjuguidens utformning. Vidare betonar Bryman (2018) vikten av att inte ställa ledande och alltför specifika frågor. Vi formulerade om frågorna på ett sätt som var enklare att förstå och där det inte fanns ett förgivettagande från vår sida om att det fanns upplevda förväntningar. Vi blev mer medvetna om vår förförståelse och hur den påverkade intervjuens genomförande. Även att intervjuguiden omarbetades efter första intervjun, valde vi

att ändå använda första intervjun i resultatet. Detta då vi fann intervjun relevant trots justeringarna i första intervjuguiden, då innehållet i den omarbetade intervjuguiden i princip var densamma. Vi upplevde även att tiden inte räckte till, vilket innebar att vi fick hålla tillbaka på följdfrågorna i samtals slut. Detta kan ha en påverkan på resultatet, eftersom informanterna kanske inte hann säga allt de ville.

Inför våra digitala intervjuer fanns en oro över de tekniska svårigheter som kan uppstå. Enligt Fox och McEwan (2017) finns det risker med digitala intervjuer. Denna typ av intervjuform förutsätter att internetuppkopplingen är stabil för att undvika att den naturliga responsen mellan parterna faller bort. En förhalad internetuppkoppling kan även medföra en försämrad interaktion med informanten (Fox & McEwan 2017). Vi har upplevt denna fördröjning vid några enstaka tillfällen under genomförandet av våra intervjuer, vilket resulterade i att vi talade i mun på varandra. Något vi känner att vi gått miste om vid genomförandet av digitala intervjuer är det lättsamma samtalet som kan äga rum innan intervjuerna. Detta tror vi kan bidra till en trygg atmosfär där informanten känner sig mer bekväm, vilket gör att samtalet faller mer naturligt. Utöver detta har vi inte upplevt några svårigheter under genomförandet av digitala intervjuer. Å ena sidan har intervjuformen varit fördelaktig då både vi och informanten sparat tid, å andra sidan fann vi stora svårigheter att hitta informanter som ville delta i vår studie.

I uppsatsens inledningsfas var planen att undersöka hur socialsekreterare hanterar de olika förväntningar de ställs inför i relation till placerade barn och organisatoriska ramar. Efter genomförandet av intervjuerna kom vi till insikt att vår ena frågeställning inte besvarades. Därmed fick vi tänka om och formulera om vår frågeställning utifrån intervjuguiden som användes vid genomförandet av intervjuerna.

4.9 Etiska överväganden

Vid forskning av olika slag är det av vikt att göra etiska överväganden. Det är essentiellt att förhålla sig till etiska riktlinjer för att kunna förutsätta att forskning och forskningens genomförande blir av god kvalitet, samt att resultatet kommer

kunna användas på ett ansvarsfullt sätt i syfte att utveckla samhället (Vetenskapsrådet 2017).

Det finns forskningsetiska kodexar, alltså en samling av regler, som forskaren behöver beakta genom hela processen. En av dessa kodexar är individskyddskravet som talar för att individer som medverkar i forskning ska skyddas från skada och kränkning (Vetenskapsrådet 2017). I vår studie beaktades individskyddskravet genom att vi formulerade våra teman och frågeställningar på ett respektfullt sätt som varken kränker socialsekreterarnas arbete eller de placerade barnen. Vi visade respekt genom att vi använde oss av öppna frågor för att ge socialsekreterarna en chans att berätta med deras egna ord. Vi gav information om studiens syfte och dess tänkta användning, samt informerade om att de när som helst kan avbryta sin medverkan. Vi informerade även om att socialsekreterarna erhåller konfidentialitet samt att intervjuerna kommer spelas in, för att sedan transkriberas och analyseras. Därefter inhämtades samtycke från socialsekreterarna (se bilaga 1). Vetenskapsrådet (2017) betonar vikten av dessa komponenter i forskningsarbetet.

Vidare belyser Vetenskapsrådet (2017) konfidentialiteten i forskningens genomförande, vilket fungerar som ett skydd gentemot informanterna och innebär bland annat en förpliktelse att den insamlade datan inte får spridas vidare. Under vår studie beaktades konfidentialiteten genom att sekretess rådde genom hela forskningen. Socialsekreterarna namngavs som *informanter*, till exempel informant 1, informant 2, informant 3 och så vidare. Detta för att socialsekreterarna inte ska kunna identifieras. Det framgår inte heller i vilken kommun socialsekreterarna arbetar. Den insamlade datan, i form av både inspelningar och transkribering av intervjuer, hanterades säkert och var oåtkomlig för utomstående, samt förstördes vid studiens slut.

Forskaren ska även ha forskningskravet i beaktande vilket handlar om en etisk präglad motivering att bedriva forskning. Forskningen ska syfta till att förbättra samhället i olika områden såsom hälsa och livskvalitet (Vetenskapsrådet 2017). Vår studie kan förbättra socialsekreterarnas arbete med placerade barn genom en ökad

förståelse för relationen dem emellan, vilket gynnar det framtida arbetet. Genom att undersöka de olika förväntningar som vilar på socialsekreterarna, kan en ökad förståelse för socialsekreterarnas arbete och dess komplexitet skapas.

5 Resultat och analys

I följande avsnitt presenteras studiens resultat och analys. I Lipskys (1980) teori om gräsrotsbyråkrater använder han sig av begreppet klient för att beskriva socialsekreterares målgrupp i arbetet. Vid hänvisning till Lipsky (1980) kommer vi istället använda oss av begreppet barn synonymt till klient, för att på så sätt relatera teorin till vår studie. Lipsky (1980) använder sig även av begreppet socialarbetare i sin teori, där vi väljer att använda detta synonymt med socialsekreterare, för att ännu en gång relatera till vår studie.

Begreppet organisation innefattar organiserade verksamheter som arbetar utefter ett visst syfte. Likt begreppet institution som organiseras för en viss uppgift. Därav är begreppen organisation och institution inte helt olika varandra och gränsen är diffus (Svensson, Johnsson & Laanemets 2008). Den tidigare forskningen använder olika begrepp, där exempelvis Lindahl (2019) använder sig av begreppen organisatoriska och institutionella ramar som inkluderar bland annat lagar, regler och andra styrdokument. Vi har, i vår studie, valt att använda oss av begreppet *organisatoriska ramar* för att beskriva de organisatoriska och institutionella faktorerna som påverkar socialsekreterarens relationsarbete. Vid användandet av begreppet inkluderar vi, förutom lagar, regler och andra styrdokument, även andra organisatoriska faktorer såsom handlägggarbyten, arbetsbelastning och tidspress. Vi har sökt efter begrepp som inbegriper mer än vad de organisatoriska ramarna gör, då begreppet inte fångar hela den bild vi vill lyfta fram, men detta utan vidare resultat. Valet av begrepp motiveras därmed med anledning av att det inbegriper mer än andra begrepp vi funnit.

5.1 Presentation av informanterna

Samtliga informanter arbetar som socialsekreterare inom barn och familj på socialtjänsten. Informanterna arbetar dock med olika placeringsformer. Två av

informanterna arbetar enbart med familjehemsplacerade barn och resterande arbetar med flera placeringsformer, däribland hem för vård eller boende (HVB) och institution. Även informanternas erfarenheter inom arbetet med placerade barn skiljer sig åt. Följande tabell visar på detta.

Erfarenhet	Antal
Under 5 år	4
5–10 år	2
Över 10 år	2

5.2 Relationen mellan socialsekreterare och placerade barn

5.2.1 Socialsekreterares relationsarbete

Socialsekreterarens roll som myndighetsperson innebär en makt att ta beslut kring barnets liv, trots en snäv insyn i barnets vardag (Fylkesnes et al 2021).

Socialsekreterarens maktposition innebär att relationen till barnet inte är på lika villkor (Sjögren 2018). Som tidigare nämnt sker placeringar både frivilligt, enligt socialtjänstlagen, och genom tvång, enligt lagen om vård av unga. Som Lipsky (1980) beskriver kan de icke-frivilliga relationerna ha en påverkan på interaktionen. En uppfattning från informanterna är att det tar tid att bygga upp en relation där barnet vågar uttrycka sina känslor och tankar, både när det är placeringar enligt socialtjänstlagen och enligt lagen om vård av unga. Vi kan ställa oss frågan huruvida det är paradoxalt eller inte att förvänta sig att placerade barn ska öppna upp sig för socialsekreteraren i en relation som varken är frivillig eller på lika villkor. Citatet nedan kan tala för att socialsekreteraren har en förståelse för barnets situation.

Alltså vilken människa skulle stå ut med det... att det kommer främmande människor som ställer en massa svåra frågor som vi bara tänker att barnen ska... öppenjärtigt bara rabbla upp... Alltså det är ju en hård press på barnen... (informant 7)

Enligt Lindahl (2019) har socialsekreterare olika roller i arbetet, däribland myndighetsroll och anknytningsroll. Vårt resultat talar för att myndighetsrollen är den dominerande rollen, eftersom informanternas upplevelser pekar på att barnen har låga förväntningar på relationen. Därmed är anknytningsrollen mindre framträdande i majoriteten av informanternas beskrivningar. Det kan förstås utifrån Lindahls (2019) beskrivning om att placerade barn förväntar sig en mer distanserad relation som präglas av formalitet. Även att majoriteten av informanterna i vår studie upplever låga förväntningar på en relation från barnen, är det särskilt intressant att detta gäller samtliga socialsekreterare som arbetar med familjehemsplacerade barn. Dessa informanter beskriver sin roll i barnens liv som mindre betydelsefull, vilket kan peka på att förväntningarna på relationen är ömsesidiga. Detta i jämförelse med de informanter som arbetar med barn i flera placeringsformer. De upplever, i regel, högre förväntningar på en relation från barnens sida, där informanterna ges mer en central roll och kan bli mer än bara en myndighetsperson för barnet, som citatet nedan visar på.

Där jag finns som en naturlig del i deras liv... alltså vi har ju varit med på allt från liksom begravningar till studentexamen och sånt där så det är klart att vi finns med i alla sammanhang... (informant 4)

Den tidigare forskningen visar att tillgänglighet utgör en viktig del i skapandet av förtroendefulla relationer till barnen. Den visar även på att en otillgänglighet från socialsekreterarens sida kan skapa känslor av misstro hos barnen (Fylkesnes et al 2021). Detta är en uppfattning som våra informanter delar. Som exempel beskriver informant 2 sina upplevelser av att barnen har låga förväntningar på en relation till socialsekreterare, på grund av socialsekreterarnas otillgänglighet. Att gräsrotsbyråkrater är otillgängliga är en vanlig förväntning och en av flera förväntningar som de kan behöva bemöta och hantera i det dagliga arbetet (Lipsky 1980). Majoriteten av informanterna upplever att barnens negativa förväntningar försvårar relationsskapandet, och beskriver det i termer av att "arbeta i en uppförsbacke". Lindahl (2019) och Sjögren (2018) betonar vikten av att barnen kommer över sina negativa förväntningar om socialtjänsten, för att på sätt kunna skapa en god relation till sin socialsekreterare. Informanternas upplevelser talar även för att det tar tid för barnen att komma över dessa förväntningar och skapa ett

förtroende för socialsekreteraren. Enligt Lindahl (2019) kan det vara svårt att komma över de kulturellt kognitiva förväntningarna eftersom att barnen tar för givet att relationen till socialsekreterare ska vara distanserad. Även om relationen skulle vara nära och tillitsfull, så förblir förväntningarna oförändrade. En anledning till denna negativa förväntning kan vara barnens tidigare erfarenheter av socialtjänsten, i form av exempelvis stora mängder handläggaryten.

...för det tar ju också, som jag sa, lång tid att bygga upp en relation och ett förtroende hos ett barn... speciellt om den varit placerad många gånger... o att då hela tiden byta handläggare o försöka få förtroende för någon vuxen igen... det är ju jättesvårt (informant 6)

Det ovannämnda citatet visar på en brist på kontinuitet. Utifrån Augsburgers och Swensons (2018) resonemang kan vi dra kopplingen mellan en brist på kontinuitet i relationen och en avsaknad av tillit och stabilitet. När barnen tvingas byta handläggare bryts kontinuiteten i relationen till socialsekreteraren, vilket gör att även stabiliteten och tilliten tar skada. Detta är något som även Augsburgers och Swenson (2018) belyser. De menar även på att detta kan leda till konsekvenser i form av att barnet inte känner sig redo för att ge socialtjänsten fler chanser. Därav betonas vikten av en kontinuitet i relationen för att barnen ska kunna skapa ett förtroende för socialsekreteraren, vilket är något som uppstår över tid (Augsberger & Swenson 2018).

Förtroende är en viktig del i relationen mellan placerade barn och socialsekreterare, vilket även värdesätts av barn och ungdomar själva (Lindahl 2019; Rollins 2020; Forrester et al 2019; Lindahl & Bruhn 2017; Fylkesnes et al 2021; Augsburgers & Swenson 2018). Likt Rollins (2020) beskrivning, belyser majoriteten av informanterna i vår studie genuinitet och empati i skapandet av förtroendefulla relationer. Samtliga informanter i vår studie bekräftar även den tidigare forskningen vad gäller kontinuitetens betydelse i relation till barnen, för att med tiden kunna bygga upp ett förtroende. Utifrån informanternas beskrivningar kan handläggaryten vara en orsak till att förtroendet bryts. Vidare beskriver informanterna sina upplevelser av att barn tenderar att känna sig svikna och ta det personligt när deras handläggare av olika anledningar byts ut. Detta är något som även Augsburgers och Swenson (2018) lyfter fram.

Lindahl och Bruhn (2017) förklarar att en förtroendefull relation kan bidra till en atmosfär där barnen känner en trygghet i att öppna upp sig och uttrycka sina känslor och tankar. Detta gynnar i sin tur socialsekreteraren som kan få en djupare förståelse för barnens situation. Förtroendet mellan barn och socialsekreterare utgör en viktig del inom relationen, samtidigt som det kan medföra dilemman att hantera i arbetet som socialsekreterare (Lindahl & Bruhn 2017). Arbetet kan innebära svåra beslutstaganden som påverkar barnens liv (Fylkesnes et al 2021). Majoriteten av informanterna beskriver känslan av att svika barnens förtroende, framförallt vid vissa beslutsfattanden.

...Det man ofta hamnar i är som en förtroendefråga... ”nu har jag sagt något till dig i förtroende och så gör du såhär” eller ”jag trodde vi var kompisar och nu gör du såhär” [...] Att svika förtroendet liksom... (informant 2)

För att försöka undvika att barnen känner sig svikna av sin socialsekreterare, belyser Antle et al (2018) vikten av att involvera barnen under hela arbetsprocessen. Detta är något, som samtliga informanter i vår studie, beskriver som essentiellt i arbetet med placerade barn och något som även kan gynna relationen. Informanterna lever upp till detta genom att vara tydliga mot barnen samt involvera de i placeringen och i de olika beslut som tas. Beslutsfattande är en del av socialsekreterarens myndighetsroll, där socialsekreteraren ska leva upp till förväntningar vad gäller myndighetsutövning (Lindahl 2019).

5.2.2 Relationens gränser

Relationens utformning och gränser är något som varje enskilda socialsekreterare behöver reflektera över (Sjögren 2018). Alla informanter i vår studie utgår från tankesättet att en kan vara personlig, men inte privat i relation till placerade barn. Tolkningen av vad som ingår i begreppen personlig och privat skiljer sig dock åt mellan informanterna. Därav talar resultatet för att gränsen för relationen ser olika ut mellan informanterna, vilket kan liknas med Sjögrens (2018) beskrivning av att det är socialsekreterarna själva som avgör hur personlig kontra privat relationen kan vara. Vidare beskriver Sjögren (2018) att det kan bero på att socialsekreterarna har olika lång erfarenhet och har därmed kommit olika långt i sin professionella utveckling, vilket skildras även i vår studie. Vår studie talar för att informanterna

med mindre yrkeserfarenhet upplever en större osäkerhet i deras yrkesroll, vilket gör det svårare att dra gränsen för relationen vad gäller professionell, personlig och privat. Detta till skillnad från informanterna med mer erfarenhet som har kommit längre i sin professionella utveckling och därmed är mer bekväma i sin yrkesroll, vilket stämmer överens med Sjögrens (2018) resonemang. Socialsekreterarens erfarenhet och professionella utveckling lägger därav grunden för relationen till placerade barn och dess utformning.

Gräsrotsbyråkrater utformar egna arbetssätt utifrån hur de tolkar riktlinjerna inom organisationen (Lipsky 1980). Utifrån Lipskys (1980) resonemang kan det innebära att informanterna i vår studie tolkar gränsdragningen inom relationen olika och har därmed olika arbetssätt. Som exempel upplever informant 4 att det är okej att vara med på allt från begravning till studentexamen, medan informant 3 drar gränsen för relationen desto tidigare och anser att det inte är okej att närvara vid sådana tillfällen. De har därmed olika arbetssätt, vilka formas efter deras olika sätt att dra gränsen för relationen. Detta kan även förstås utifrån en annan synvinkel, där gränsdragningen formas efter socialsekreterarnas arbetssätt i form av exempelvis hur de värdesätter det relationella arbetet. Som exempel beskriver informant 2 att arbetsgruppen och arbetskulturen har en stor inverkan på hur det relationsbaserade arbetet och dess gränsdragning ser ut. Oavsett vart informanterna drar gränsen för relationen, är majoriteten av informanterna eniga om att gränsen mellan personlig och privat blir mindre tydlig i långvariga relationer.

...alltså mina barn har varit i bilen när jag har skjutsat någon ungdom som jag träffat på någonstans... det blir en personlig kontakt, men man får hela tiden utgå från att... är det okej för ungdomen så får jag bjuda på det, och det har liksom inte varit några problem. Så det blir ju så i långa relationer tänker jag....
(informant 4)

Som Antle et al (2018) betonar, bör socialsekreterare reflektera över relationens närhet för att se till att barnet inte blir beroende av socialsekreteraren. I citatet ovan kan vi spekulera kring huruvida relationen är för nära eller inte, samt om situationer som dessa kan bidra till att barnen blir beroende av sin socialsekreterare och dennes hjälp. I Lindahls (2019) studie framgår att barn önskar en relation till socialsekreterare som är präglad av närhet och tillit. Dessa beståndsdelar är viktiga i

en förtroendefull relation och faller inom socialsekreterarens anknytningsroll gentemot barnet (Lindahl 2019). Informanterna i vår studie beskriver att de, i vissa fall, kan få den här anknytningsrollen som Lindahl (2019) belyser. Som tidigare nämnt har socialsekreterare flera roller, vilka kan medföra etiska dilemman och motsättningar i arbetet med placerade barn (Lindahl 2019). Utifrån informanternas beskrivningar kan etiska dilemman urskiljas vid gränsdragningen för en relation. Nedanstående citat visar på hur gränsdragningen kan yttra sig.

Jag är inte deras kompis, jag är inte heller deras mamma och det måste man förtydliga också... varför jag träffar dem... (informant 3)

Citatet ovan kan liknas med Sjögrens (2018) resonemang om att gränsen för relationen överskrids när socialsekreteraren blir en vän snarare än en myndighetsperson. Utifrån informanternas beskrivningar av deras upplevelser framkommer att de kan bli en viktig och nära vuxen i vissa barns liv, men att de också kan få en betydligt mindre roll i andra barns liv. En uppfattning som informanterna delar är att de kommer närmre vissa barn än andra barn. Informanterna beskriver att detta kan bero på att de har varit en del av barnets liv under en längre period eller att barnet befinner sig i trassliga livssituationer som förutsätter en tätare kontakt med socialsekreterare. Vi kan ställa oss frågan om anledningen till att informanterna kommer närmre vissa barn även kan bero på att de känner mer för vissa barn än andra, vilket Sjögren (2018) resonerar kring. Det är enklare att skapa en god relation till klienter som socialsekreteraren känner extra för (Sjögren 2018). Vårt resultat talar för att ju längre relationen pågår, desto mer suddas gränsen ut mellan personlig och privat.

Socialsekreterare kan, utifrån sin personlighet, utforma relationen och dess gränser. Det är dock av vikt att socialsekreterare reflekterar över sina gränser, för att på så sätt inte bli för privat i relationen med barnet (Sjögren 2018). Då informanterna i vår studie har skilda uppfattningar kring gränsen mellan personlig och privat, ser även relationen till de placerade barnen olika ut. Utifrån informanternas beskrivningar kan det urskiljas att relationens utformning skapas av deras personlighet samt inställning gentemot relationens betydelse i arbetet. Socialsekreterarna har en frihet att utforma sina relationer utifrån deras egna arbetssätt, vilket är en del av

gräsrotsbyråkratens handlingsutrymme (Lipsky 1980). Majoriteten av informanterna i vår studie beskriver att relationens gränser till viss del kan utgå från barnet och vad barnet tycker är okej. Citatet nedan visar på ett tydligt exempel där informanten utgår från barnet.

...man får hela tiden utgå från barnet... är det okej för den så får jag bjuda på det... och det har liksom inte varit några problem (informant 4)

5.3 Socialsekreterares relationsarbete med placerade barn i relation till organisatoriska ramar

5.3.1 Organisatoriska ramar och dess påverkan på relationen

Barn som har intervjuats i tidigare studier har negativa erfarenheter av relationen till socialsekreterare, där flertalet handlägggarbyten utgör ett exempel på dessa erfarenheter (Lindahl 2019). Barnens erfarenheter av handlägggarbyten kan göra att barnen inte vågar ge socialtjänsten fler chanser, eftersom stabiliteten och tilliten redan har brutits (Augsberger & Swenson 2018). Samtliga informanter lyfter fram att det ofta sker handlägggarbyten under barnens utrednings- och placeringstid. Detta beskriver de som en försvårande omständighet i relationsskapandet till placerade barn då barnens tillit för socialtjänsten rubbas.

...det är inte ovanligt att en ungdom har haft sju olika handläggare redan... Och tillslut så blir det jobbigt att byta, jag tänker inte berätta min livshistoria igen, du kan läsa i din dator, vem är du liksom... det är ju mer uppförbacke i relationsbyggandet då... [...] ...och handlägggarbyten går hand i hand med arbetsbelastning... (informant 2)

Likt citatet ovan, beskriver Lindahl (2019) att handlägggarbyten, arbetsbelastning och tidspress utgör organisatoriska omständigheter som försvårar relationsarbetet med placerade barn. Informanternas beskrivningar, i vår studie, talar för att dessa olika delar många gånger hänger ihop. Informant 1 belyser att arbetsbelastning utgör en försvårande faktor i relationsarbetet och i arbetet i stort. Utifrån informanternas beskrivningar råder en samstämmig bild om att tiden som kan läggas på varje enskilt barn påverkas av antalet anställda samt hur många ärenden varje handläggare

har. Informanterna beskriver att det ofta råder personalbrist, vilket gör att varje handläggare får fler ärenden att handlägga. Fler ärenden innebär att mer tid går åt till dokumentation och mindre tid kan läggas på att träffa varje enskilt barn. Dokumentationskravet beskrivs därmed som en påtaglig begränsning i relationsarbetet med placerade barn, då det administrativa utgör en stor del av arbetstiden. Detta faller inom socialsekreterarens myndighetsroll som Lindahl (2019) beskriver. Därav upplever merparten informanter att dokumentationskravet begränsar handlingsutrymmet, vilket är något som även Lipsky (1980) bekräftar.

Alla dokument som ska fyllas i tar ju upp väldigt mycket av arbetstiden, så det är ju ett krav som har prioriterats väldigt högt [...] Samtidigt som man ska träffa barnen så pass ofta, men ibland kanske det inte går ihop med allt krav på dokumentation att kunna göra det lilla extra för att kunna skapa en relation till barnen, även om det är det man skulle vilja... (informant 5).

Som Lipsky (1980) beskriver, är gräsrotsbyråkratens uppgift att förena de olika behoven från medborgarna med organisationens krav. Citatet ovan visar på ett dilemma som socialsekreterare kan ställas inför i arbetet med en vilja att skapa en relation till barnen, samtidigt som andra arbetsuppgifter, som exempelvis dokumentation, måste prioriteras (Lipsky 1980). Även att dokumentation är tidskrävande, beskriver informanterna att det utgör en rättssäkerhet. Informanterna beskriver även att det är positivt då barnen inte behöver berätta hela sin livshistoria igen, då det förs journalanteckningar. Samtidigt beskriver informant 2 att det kan påverka interaktionen till barnet, där barnet får en inställning som följande; "jag [barnet] tänker inte berätta min livshistoria igen, du [socialsekreterare] kan läsa i din dator".

Vårt resultat bekräftar Lipskys (1980) beskrivning av gräsrotsbyråkratens komplexa position, som innefattar bland annat denna myndighetsroll (Lindahl 2019). Informanterna i vår studie beskriver att de placerade barnen är omedvetna om mängden administrativa arbetsuppgifter som ingår i socialsekreterarnas arbete. Denna ovisshet från barnens sida kan medföra orimliga förväntningar på socialsekreterarens tid och tillgänglighet.

De kanske undrar varför kommer de [socialsekreterare] så sällan? De åker väl bara ut och träffar barnen? Men kanske inte tänker på allt administrativt som

görs, eller måste göras. Så de förväntningarna kanske kan krocka... (Informant 5).

Vår studie talar för att budget är en organisatorisk förutsättning som skiljer sig åt mellan kommunerna där informanterna arbetar. Därmed har socialkontor olika förutsättningar för hur arbetet med barnen kan se ut. Utifrån Svensson, Johnsson och Laanemets (2008) resonemang kan det förklaras genom att organisationen skapar förutsättningarna för socialsekreterarnas arbete, där budget utgör en av dessa. Socialsekreteraren ges här möjlighet att tolka och tillämpa sitt handlingsutrymme utifrån den budget som finns. En uppfattning hos informanterna i vår studie är att budget inte är ett problem och att de kan använda sitt handlingsutrymme till att vara anpassningsbara till barnens önskemål och behov, vilket främjar relationen. Som exempel framför informant 3 att träffar med barnen kan ske i samband med bowling eller på McDonalds. Även informant 4 berättar att budget inte är begränsande i arbetet med placerade barn, utan det finns möjligheter att hitta på aktiviteter med barnen såsom minigolf, bowling eller picknick. Utifrån Lipskys (1980) resonemang har dessa socialsekreterare olika stort handlingsutrymme beroende på organisationens budget, vilket skapar olika förutsättningar för att kunna bestämma arten, mängden och kvaliteten på arbetet (Lipsky 1980). Nedan visas ett citat där handlingsutrymmet istället begränsas av budgeten, vilket i sin tur begränsar relationen.

...barn kompromissas med för att hålla budget [...] besparingskraven gör att vi får mindre personal, de sätter inte in personal när någon slutar, det leder till att vi inte kan hälsa på barnen lika ofta... (informant 6)

Vi kan ställa oss frågan huruvida den begränsade budgeten kan försvåra den särskilt utsedda socialsekreterarens möjligheter att leva upp till barnets behov och önskemål, som 6 kap 7 c§ SoL beskriver (SFS 2001:453). Enligt Lipsky (1980) är budget något som gräsrotsbyråkrater måste förhålla sig till i det dagliga arbetet och något som kan begränsa handlingsutrymmet. Likt citatet ovan, beskriver även Lipsky (1980) att gräsrotsbyråkrater kan behöva kompromissa utefter organisationens mål och möjligheter, vilket i sin tur kan gå utöver barnen. Budget kan därmed utgöra en organisatorisk begränsning vad gäller socialsekreterarnas

möjligheter att till exempel anpassa träffarna med de placerade barnen, vilket även var en uppfattning vi kunde urskilja hos informanterna i vår studie.

De intervjuade barnen som deltog i Fylkesnes et als (2021) studie betonar betydelsen av en mötesplats som inger trygghetskänsla, för att de ska kunna uttrycka sina känslor och tankar. För att skapa denna trygghetskänsla kan socialsekreteraren anpassa träffarna, utefter deras handlingsutrymme. Genom att träffa barnen i mer lättsamma sammanhang, utanför socialkontoren, kan socialsekreterarens myndighetsroll tonas ned. Detta är något som ungdomarna i Augsberger och Swensons (2018) studie värdesätter och menar på att det kan skapa en personlig kontakt. Samtliga informanter belyser vikten av att dela erfarenheter för att skapa en personlig kontakt med de placerade barnen, vilket även Rollins (2020) beskriver som en del av relationen. Majoriteten av informanterna upplever att de har ett stort handlingsutrymme och en stor frihet att själva kunna strukturera upp sina dagar. Det överensstämmer med Lipskys (1980) beskrivning om att gräsrotsbyråkrater har ett stort handlingsutrymme. Vidare skriver Lipsky (1980) att gräsrotsbyråkrater behöver ha ett stort handlingsutrymme då arbetsuppgifterna många gånger är komplexa.

Jag vet att jag måste ha mina träffar... men jag har stora möjligheter på något vis att själv planera mina arbetsdagar (informant 7)

Citatet ovan styrker Svensson, Johnsson och Laanemets (2008) beskrivning om att socialsekreterare har en frihet att nyttja handlingsutrymmet, vilket skiljer sig åt beroende på hur lång erfarenhet socialsekreterarna har. Vår studie talar för att informanter med mindre erfarenhet har svårare att tolka och tillämpa sitt handlingsutrymme, till skillnad från informanter med mer erfarenhet. Detta kan även förstås utifrån Sjögrens (2018) resonemang om att socialsekreterare med mer erfarenhet har kommit längre i sin professionella utveckling och kan därmed ha utvecklat ett professionellt lugn (Sjögren 2018). Här kan vi resonera kring om socialsekreteraren, genom denna utveckling, kan blir mer säker i sin myndighetsroll och få mer kunskap kring hur de kan nyttja sitt handlingsutrymme till fullo. Vi kan därmed dra kopplingen mellan arbetserfarenhet och en större kunskap kring

tillämpningen av handlingsutrymmet, vilket har en påverkan på socialsekreterarnas arbete med de placerade barnen.

5.3.2 Att förena barnens förväntningar med de organisatoriska ramarna

Majoriteten av informanterna upplever inga svårigheter i att förena barnens förväntningar på en relation med de organisatoriska ramarna. De upplever att barnen snarare förväntar sig att inte ha en relation till sin socialsekreterare. Det kan liknas med Lindahls (2019) resultat som talar för att barnen förväntar sig en distanserad relation. Vi kan ställa oss frågande till om socialsekreterarnas upplevelser grundar sig i en tanke om att de inte har några förväntningar att leva upp till och att det därmed inte uppstår några konkreta svårigheter i förenandet.

Ett intressant resultat är att informanterna med mer erfarenhet i regel upplever mindre svårigheter i förenandet av barnens förväntningar på en relation med organisatoriska ramar, i jämförelse med informanterna med mindre erfarenhet. Utifrån detta kan studien tala för att erfarenhet underlättar förenandet i socialsekreterarnas arbete, samtidigt som vår studie är för liten för att kunna generalisera. En uppfattning som kan urskiljas utifrån informanternas beskrivningar är att barnens behov och önskemål kan sammanfalla med organisationens målsättning, som syftar till att göra ett gott arbete med barnen.

...man jobbar alltid för barnets bästa och det är ju organisationens mål... det är vårt ansvar att tillgodose barnets behov... så... det brukar sammanfalla
(informant 8)

Citatet ovan talar för att de klientcentrerade målen och de organisatoriska målen brukar sammanfalla, vilket går emot Lipskys (1980) resonemang gällande att målen kan vara motstridiga. Som tidigare nämnt finns det informanter som upplever att en del barn har stora förväntningar på en nära relation, där socialsekreteraren förväntas avsätta mer tid för barnen än vad de har möjlighet till. Informanterna beskriver att detta försvårar förenandet av barnens förväntningar och de organisatoriska ramarna. Informanterna i vår studie beskriver även att de olika organisatoriska ramarna, i form av exempelvis kravet på dokumentation, tar upp väldigt mycket arbetstid. Informanterna beskriver även att mängden ärenden påverkar hur mycket tid som kan

läggas på varje enskilt barn. Både kravet på dokumentation och en stor mängd ärenden beskriver Lipsky (1980) som begränsande faktorer i arbetet, vilket även informanterna i vår studie bekräftar.

Även att majoriteten av informanterna har en önskan om att träffa barnen oftare, menar de på att det inte fungerar i praktiken på grund av organisatoriska begränsningar såsom brist på tid och besparingskrav. Det bekräftar Lindahls (2019) resultat som talar för att socialsekreterare överlag har svårt att nå upp till barnens förväntningar på en nära relation. Detta förutsätter tätare träffar och kontakter, där våra informanter beskriver bristen på tid och besparingskrav som begränsningar. En fascinerande aspekt gällande viljan att träffa barnen oftare, är att de informanter med mindre erfarenhet upplever en större otillräcklighet i arbetet med placerade barn. Detta i jämförelse med informanter med större erfarenhet som har en bättre insikt i vad de kan och inte kan göra, likt Svensson, Johnsson och Laanemets (2008) beskrivning av handlingsutrymmet samt Sjögrens (2018) beskrivning av den professionella utvecklingen.

Det här visar på gräsrotsbyråkratens komplexa position och de dilemman och motsättningar som de kan ställas inför i relation till medborgarna och organisationen (Lipsky 1980). Informanterna beskriver en frustration kring att inte alltid kunna leva upp till barnens förväntningar, men också till sina egna förväntningar på sig själva, där det ofta finns en vilja att göra mer än vad organisationens ramar tillåter. Enligt Lindahl och Bruhn (2017) handlar det om att förutsättningarna för relationen mellan socialsekreterare och placerade barn bildas av de organisatoriska ramarna. Dessa ramar påverkar också hur socialsekreterarens roll ser ut. Citatet nedan visar exempel på när frustration kan uppstå när förväntningarna inte går att förena.

...Det är en jättestor frustration när ens moraliska kompass inte stämmer överens med verksamhetens... men jag företräder verksamheten och behöver vara ansiktet utåt för det... det är väldigt jobbigt liksom... (informant 6)

Citatet ovan visar på en motsättning som socialsekreterare kan ställas inför i sitt arbete, där ens egna moral inte stämmer överens med organisationen. Majoriteten av

informanterna beskriver att de vill ha mer relationellt arbete med barnen och ser det som en del av deras professionalitet, vilket överensstämmer med de normativa förväntningarna som Lindahl (2019) belyser. Här kan det uppstå motsättningar mellan det relationella arbetet och de regulativa förväntningarna, vilka handlar om att arbeta utifrån standardiserade mallar (Lindahl 2019). Som Sjögren (2018) skriver, ställs ofta relationsbaserat arbete i relation till standardiserat arbete, där de beskrivs som varandras motsatser. Samtidigt företräder gräsrotsbyråkrater sin organisation och ska därmed arbeta utefter organisationens ramar, även om det går emot deras egna moral (Lipsky 1980).

Ett intressant resultat är att informanternas beskrivningar talar för att de biologiska föräldrarna utgör den grupp som har mest förväntningar och krav gentemot socialsekreteraren, som socialsekreteraren inte alltid kan leva upp till. Vi är medvetna om att följande resonemang går utanför studiens syfte och frågeställningar, men i och med att det är ett framträdande resultat, finner vi det ändå nämnvärt. Utifrån informanternas beskrivningar kan det handla om både rimliga förväntningar, men också orimliga förväntningar från de biologiska föräldrarna. Det råder en samstämmig bild i att de biologiska föräldrarna bör ha förväntningar och krav på socialtjänsten, så länge deras barn är i samhällsvården. De orimliga förväntningarna kan handla om att föräldrarna kräver att få träffa sitt barn oftare, men även att föräldrarna har en felaktig bild av socialsekreterarens roll.

...ibland säger de [de biologiska föräldrarna] ”men du är ju min socialsekreterare”. Nej det är jag inte, jag är ditt barns socialsekreterare...
(informant 3)

Citatet ovan visar på hur förväntningarna kan tas i uttryck, i detta fall även felaktiga förväntningar. Som Lindahl (2019) beskriver, har socialsekreterare en företrädarroll vilket innebär att socialsekreterarna ska företräda barnet och inte de biologiska föräldrarna. En uppfattning som framgår i informanternas beskrivningar är att de biologiska föräldrarna har en tro om att socialsekreterarna ska företräda dem. Utifrån informanternas beskrivningar kan vi även urskilja hur föräldrarnas förväntningar på socialsekreteraren även kan påverka relationen mellan

socialsekreterare och de placerade barnen. En tolkning vi gör utifrån informanternas beskrivningar är att biologiska föräldrar som har en dålig uppfattning av socialtjänsten ofta har ett inflytande även över barnets inställning och förväntningar gentemot socialtjänsten. Detta beskrivs som en försvårande faktor i relationsarbetet mellan socialsekreterare och placerade barn, där socialsekreterare återigen beskriver det som att "arbeta i en uppförsbacke". Detta är en omständighet som även Lipsky (1980) beskriver. Gräsrotsbyråkrater kan behöva hantera olika klagomål och förväntningar även från annat håll än barnet och organisationen (Lipsky 1980). I vår studie innefattar det främst förväntningar från de biologiska föräldrarna, familjehem och skola.

6 Diskussion och vidare forskning

6.1 Diskussion

Socialsekreterares komplexa position är given. Med förväntningar från olika håll kan det uppstå motstridigheter och dilemman, vilket socialsekreterare, som gräsrotsbyråkrat, kan behöva bemöta och hantera (Lipsky 1980). Samtidigt som socialsekreterare måste förhålla sig till barnens förväntningar på en relation, ska de förhålla sig till de organisatoriska ramarna (Lindahl 2019). En av studiens frågeställningar syftar till att undersöka hur socialsekreterares relationsarbete med placerade barn förstås i relation till organisatoriska ramar. För att förstå socialsekreterares relationsarbete med placerade barn är det av vikt att förstå relationens gränser. Utifrån resultaten kan vi dra slutsatsen att samtliga informanter utgår från samma tankesätt om att vara personlig men inte privat. Samtidigt ser informanterna olika på innebörden av begreppen personlig och privat, vilket skildras i deras olika sätt att dra gränser för relationen.

Utifrån vår studie kan vi dra slutsatsen att informanterna till största del inte upplever några förväntningar på en relation från de placerade barnen, utan att barnen snarare förväntar sig att inte ha en relation. Informanterna beskriver sina upplevelser av att det grundar sig i barnens negativa erfarenheter av tidigare kontakter med socialtjänst, innehållandes mycket handlägggarbyten och otillgängliga

socialsekreterare. Informanternas upplevelser av en avsaknad av förväntningar på en relation från barnen går att förstå genom att se till de organisatoriska omständigheterna, som kan bidra med en helhetsbild av företeelsen.

Socialsekreterares arbete med placerade barn kan därmed förstås utifrån de organisatoriska ramarna på så sätt att de skapar förutsättningarna för relationen.

Utifrån våra resultat kan vi dra slutsatsen att personalbrist, ärendemängder, handläggartyden tidspress och arbetsbelastning är faktorer på en organisatorisk nivå som påverkar relationsarbetet med barnen. Även dokumentationskravet, som faller inom de organisatoriska ramarna, utgör en begränsande faktor i relationsarbetet då det tar upp mycket arbetstid från det praktiska sociala arbetet. Ännu en slutsats som kan dras är att budget är en organisatorisk faktor som antingen kan främja eller hämma relationen mellan socialsekreterare och placerade barn. Budget skapar förutsättningar för arten, mängden och kvaliteten på arbetet, däribland relationsarbetet (Lipsky 1980). En organisation med större budget kan ge socialsekreterarna fler möjligheter att vara anpassningsbara utefter barnets behov, vilket på så sätt kan främja relationen. Till skillnad från en organisation med besparingskrav där socialsekreteraren kan behöva kompromissa mellan barnens behov och önskemål och organisationens resurser. Detta kan i sin tur hämma relationen och göra att socialsekreterare har olika möjligheter att nå upp till barnens förväntningar.

Studiens andra frågeställning syftar till att undersöka förenandet av de förväntningar som socialsekreterare ställs inför i relation till placerade barn och organisationen. Då informanterna till största del inte upplever några förväntningar från barnen, upplever de inte heller några vidare svårigheter i att förena förväntningarna med de organisatoriska ramarna. Som tidigare nämnt är en uppfattning hos våra informanter att organisationens mål kan ske i linje med barnens önskningar och behov, vilket kan innebära att förenandet faller naturligt. Detta resultat motbevisar vår tidigare hypotes om att socialsekreterare upplever mer motsättningar i förenandet mellan barnens förväntningar på en relation och de organisatoriska ramarna. En annan tanke vi hade inför uppsatsskrivandet var att socialsekreterare upplever betydligt mer förväntningar på en relation från barnens sida, än vad vårt resultat talar för.

Även om informanterna till största del inte upplever några förväntningar från barnen, finns det informanter som istället upplever förväntningar som de inte kan leva upp till. Vi kan dock dra slutsatsen att socialsekreterarnas gemensamma upplevelser är att barnens förväntningar på en relation ökar med tiden. I de fall där informanterna upplever att barnen har förväntningar som inte går att leva upp till, kan det uppstå svårigheter i förenandet med de organisatoriska ramarna. Även att majoriteten av informanterna beskriver en vilja nå upp till förväntningarna och arbeta mer relationsbaserat, menar de på att det inte går i praktiken på grund av de organisatoriska ramarna. Här uppstår en motsättning mellan barnens förväntningar och organisationen, som socialsekreteraren behöver bemöta och hantera.

Vi är medvetna om att vår studie inte kan generaliseras, på grund av att studien är för liten. Samtidigt upplever vi att vi har uppnått en mättnad i vårt resultat då vi inte kan urskilja fler likheter och skillnader, vilket innebär att en större studie troligtvis hade visat på samma resultat. Därav finner vi det troligt att studiens slutsatser ändå kan bidra till en ökad förståelse för socialsekreterares komplexa position i arbetet med placerade barn, men även för gräsrotsbyråkratens komplexa position överlag.

6.2 Vidare forskning

Som framkommit i resultatet kan vi identifiera skillnader i socialsekreterarnas upplevelser av förväntningar från barnen beroende på vilken placeringsform socialsekreterarna arbetar med. Socialsekreterare som arbetar med familjehemsplacerade barn beskriver sin roll gentemot barnen som mer distanserad och mindre betydelsefull, i jämförelse med socialsekreterare som arbetar med alla placeringsformer. Informanterna som arbetar med fler placeringsformer upplever, i regel, högre förväntningar från barnen där de kan få en mer central roll i barnens liv. Detta finner vi intressant och det väcker tankar inför vidare forskning. Det hade varit intressant att undersöka dessa skillnader närmre i en jämförande studie med socialsekreterare som arbetar med olika placeringsformer.

Ännu ett intresseväckande resultat är att merparten av informanterna beskriver de biologiska föräldrarnas förväntningar som mest påtagliga i arbetet med placerade barn. Det kan urskiljas att dessa förväntningar kan ha en negativ påverkan på

relationen mellan socialsekreterare och placerade barn. Det hade därmed varit intressant att forska vidare kring de biologiska föräldrarnas inverkan, dels på relationen mellan socialsekreterare och placerade barn, och dels i arbetet överlag.

6.3 Avslutande diskussion

New Public Management (NPM) har gjort att villkoren inom det sociala arbetet har förändrats. Alltmer krav ställs på dokumentation, styrning och kontroll, vilket har skett på bekostnad av relationen (Sjögren 2018). Utifrån vår studie har vi identifierat hur denna utveckling kan ta sig i uttryck samt hur det kan påverka socialsekreterarens arbete med placerade barn mer konkret. Studien talar för att socialsekreterare inte upplever några påtagliga förväntningar från de placerade barnen och därav inte heller några vidare svårigheter i förenandet. Faktorer som däremot kan försvåra relationsarbetet och förenandet är kravet på dokumentation som tar upp mycket arbetstid. Även faktorer såsom handläggaryten, tidspress, arbetsbelastning och besparingskrav påverkar arbetet med de placerade barnen. Studien talar för att ovannämnda faktorer ofta hänger samman, såsom handläggaryten, tidspress och arbetsbelastning. Genom intervjuer med socialsekreterare har vi bidragit till en djupare förståelse kring socialsekreterares komplexa position i arbetet med placerade barn. Det kan konstateras att de organisatoriska ramarna skapar förutsättningarna för socialsekreterarens relationsarbete, där socialsekreteraren behöver förena barnens behov och förväntningar med de organisatoriska ramarna.

Avslutningsvis kan socialsekreterare ställas inför olika motsättningar i det dagliga arbetet i relation till placerade barn och organisatoriska ramar. Vår studie talar för att det finns motsättningar, även om de inte är så påtagliga i socialsekreterarnas arbete som vi till en början hade förväntat oss. Det står dock klart för oss att socialsekreterare befinner sig i en komplex position i arbetet med placerade barn.

7 Referenslista

Antle, B., Johnson, L., Barbee, A. & Sullivan, D. (2018). Fostering Interdependent versus Independent Living in Youth Aging Out of Care through Healthy Relationships. *Families in society*. 90(3). ss.309-315. DOI: 10.1606/1044-3894.3890. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1606/1044-3894.3890>

Augsberger, A. & Swenson, E. (2018). "My worker was there when it really mattered": Foster Care Youths' Perceptions and Experiences of Their Relationships with Child Welfare Workers. *Families in society*. 96(4). ss.234-240. DOI: 10.1606/1044-3894.2015.96.34. <https://journals-sagepub-com.proxy.lnu.se/doi/abs/10.1606/1044-3894.2015.96.34>

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3 uppl. Stockholm: Liber AB.

Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 4 uppl. Lund: Studentlitteratur.

Forrester, D., Westlake, D., Killian, M., Antonopolou, V., McCann, M., Thurnham, A, Thomas, R., Waits, C., Whittaker, C. & Hutchison, D. (2019). What is the relationship between worker skills and outcomes for families in child and family social work? *The British Journal of Social Work*, 49(8). ss.2148-2167. DOI: 10.1093/bjsw/bcy126
<https://academic.oup.com/bjsw/article/49/8/2148/5303670?login=true>

Fox, J., & McEwan, B. (2017). Distinguishing technologies for social interaction: The perceived social affordances of communication channels scale. *Communication Monographs*, 84(3). ss.298-318. DOI: 10.1080/03637751.2017.1332418
<https://www.tandfonline->

com.proxy.lnu.se/doi/full/10.1080/03637751.2017.1332418?scroll=top&needAccess=true

Fylkesnes, M., Larsen, M., Havnen, K., Christiansen, Ø. & Lehmann, S. Listening to Advice from Young People in Foster Care - From Participation to Belonging. *The British Journal of Social Work*, 51(6). ss.1983-2000.

<https://doi.org/10.1093/bjsw/bcab138>

<https://academic.oup.com/bjsw/article/51/6/1983/6324232?login=true>

Kommittédirektiv 2021:84. *Barn och unga i samhällets vård*.

Laanemets, L., Svensson, K. & Johnsson, E. (2008). *Handlingsutrymme: Utmaningar i socialt arbete*. Stockholm: Natur och kultur.

Lindahl, R. & Bruhn, A. (2017) Foster children's experiences and expectations concerning the child - welfare officer role - Prerequisites and obstacles for close and trustful relationships. *Child & family social work*, 22(4). ss. 1415 - 1422. DOI:

10.1111/cfs.12362 <https://onlinelibrary-wiley-com.proxy.lnu.se/doi/pdf/10.1111/cfs.12362>

Lindahl, R. (2019). *Socialsekreteraren och det familjehemsplacerade barnet. Om relationen, erkännandet och de institutionella förutsättningarna*. Diss. Örebro: Örebro universitet.

<http://oru.diva-portal.org/smash/get/diva2:1288648/FULLTEXT01.pdf>

Lipsky, M. (1980). *Street-level bureaucracy. Dilemmas of the individual in public services*. New York: Russell Sage Foundation.

Lundman, B. & Graneheim, U. (2017). Kvalitativ innehållsanalys. I Granskär, M. & Höglund-Nielsen, B. (red). *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvården*. 3 uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

Patel, R. & Davidson, B. (2019). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. 5 uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

Rollins, W. (2019). Social Worker-Client Relationships: Social Worker Perspectives. *Australian social work*, 73(4). ss.395-407. DOI: 10.1080/0312407X.2019.1669687
https://vuir.vu.edu.au/39834/1/Ep_39834Final_for_publication_sub21August_2019 WR.pdf

Sjögren, J. (2018). *Med relationen som redskap? Om socialsekreterare, klientarbete och professionalitet i socialtjänsten*. Diss. Linköping: Linköpings universitet.
<http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1247214/FULLTEXT01.pdf>

Socialstyrelsen (2020). *Placerade barn och unga - Handbok för socialtjänsten*. Stockholm: Socialstyrelsen. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/handbocker/2020-3-6640.pdf>

Socialstyrelsen (2021). *Öppna jämförelser 2021 - placerade barns utbildning*. Stockholm: Socialstyrelsen. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/oppna-jamforelser/2021-12-7690.pdf>

Thomassen, M. (2007). *Vetenskap, kunskap och praxis. Introduktion i vetenskapsfilosofi*. Falkenberg: Gleerups Utbildning AB.

Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningsed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Yin, Robert K. (2013). *Kvalitativ forskning från start till mål*. Lund:
Studentlitteratur AB.

Bilaga 1. Informationsbrev

Till dig som arbetar med placerade barn inom socialtjänsten-
Information och förfrågan om deltagande i intervjustudie om de
förväntningar som ställs på socialsekreterare som arbetar med
placerade barn.

Relationen mellan socialsekreterare och placerade barn utgör en av de mest betydelsefulla relationerna i barnens liv, där varaktighet, närhet och tillit betonas. Samtidigt har villkoren inom det sociala arbetet förändrats vilket inneburit alltmer krav på dokumentation, uppföljning, styrning och kontroll. Detta har i sin tur begränsat relationen.

Du tillfrågas härmed att delta i en studie vars syfte är att undersöka hur socialsekreterare ser på de olika förväntningar som ställs från placerade barn och organisationen, samt hur dessa hanteras. Detta för att skapa en djupare förståelse för komplexiteten i socialsekreterarnas arbete med placerade barn, vilket därav har relevans för socialt arbete.

Förfrågan om deltagande i intervjustudie kommer att mejlas ut till olika socialkontor riktade till socialsekreterare som arbetar med placerade barn. Det är frivilligt att delta i studien och du kan när som helst avbryta din medverkan utan motivering. Intervjun kommer, med ditt samtycke, att spelas in och därefter transkriberas. Intervjun kommer ske digitalt och beräknas pågå ca. 30–60 minuter. Intervjuerna kommer genomföras under veckorna 17 och 18.

Resultaten kommer att presenteras i en kandidatuppsats. Det insamlade materialet kommer behandlas konfidentiellt, vilket innebär att inga enskilda informanter kommer kunna identifieras i den färdiga uppsatsen. Det kommer inte heller att framgå i vilken kommun dessa arbetar. Inspelningar och utskrifter av intervjuer

kommer att förvaras så att obehöriga inte kommer åt materialet samt förstöras när uppsatsen är klar och godkänd. Förutom uppsatsförfattarna kan även handledare och examinator komma att ta del av insamlat material. Ni kommer kunna ta del av den färdiga uppsatsen på DiVA-portal, vilket står för Digitala Vetenskapliga Arkivet. DiVA är en söktjänst för forskningspublikationer och studentuppsatser.

Vi heter Ida Lönngren och Louise Nilsson och studerar till socionom på socionomprogrammet, Linnéuniversitetet Kalmar. Om intresse finns, eller vid frågor inför ett deltagande, vänligen kontakta någon av oss via telefon eller e-post snarast. Dock senast den 26 april.

Kalmar 2022-04-13.

Studera:

Ida Lönngren & Louise Nilsson

il222mj@student.lnu.se

ln222wp@student.lnu.se

Handledare:

Lärare

Maria Kläfverud

maria.klafverud@lnu.se

Bilaga 2. Intervjuguide

Inledningsvis kommer vi informera om studiens syfte och intervjuens upplägg. Vi kommer fråga informanterna om tillåtelse för att spela in intervjuerna samt informera om att de när som helst kan avbryta sin medverkan utan motivering. Vidare kommer vi ge information om att, förutom uppsatsförfattare, ansvarig handledare och examinator kan komma att ta del av insamlat material. Vi kommer även informera om att materialet kommer att förvaras oåtkomligt för obehöriga och förstöras när uppsatsen är godkänd.

Inledande frågor:

- Vad har du för utbildning och yrkesbenämning?
- Vilka är dina huvudsakliga arbetsuppgifter?
- Vilken är din målgrupp?
- Hur lång erfarenhet har du inom yrket?

Huvudsakliga frågor:

Relationen till placerade barn

- Hur skulle du beskriva relationen till placerade barn?
  - Vad är viktigt i relationen till placerade barn? ... Vad gör du för att uppnå detta i ditt arbete?
  - Vilken betydelse har relationen i arbetet med placerade barn?
  - Upplever du att barnen har förväntningar på dig som socialsekreterare? ... Om ja, vilka? ... Hur visar det sig?
  - Hur upplever du att du kan nå upp till barnens förväntningar på relationen? Vilka möjligheter respektive hinder finns det att leva upp till förväntningarna?
- Vilka svårigheter kan uppstå i relationen?
- Hur och vart drar du gränsen för relationen?

Krav och förväntningar från organisationen

- Vilka förväntningar och krav upplever du att organisationen har på dig som socialsekreterare i arbetet med placerade barn?
- Hur skulle du beskriva ditt handlingsutrymme i arbetet med placerade barn?
- Hur upplever du att ditt handlingsutrymme påverkas av de organisatoriska ramarna?
- Påverkar de organisatoriska ramarna din relation till barnen och i så fall hur?
  - Vilka utmaningar respektive möjligheter finns i det dagliga arbetet när det gäller krav och förväntningar från organisationen?

Barnen och organisationen

- Hur fungerar det att förena de olika förväntningar som du ställs inför i ditt arbete?
- Hur hanterar du de olika förväntningar som du ställs inför i ditt arbete?

Avslutande frågor:

- Upplever du att relationen ser olika ut beroende på placeringsform? / Tror du att relationen ser olika ut om barnet är placerad i annan form?
  - Om ja, på vilket sätt? ...Varför tror du att det skulle skilja sig åt?
- Upplever du att du ställs inför förväntningar från annat håll? I så fall vilka och hur förhåller du dig till det?
- Är det något du vill tillägga innan vi avslutar intervjun?

Bilaga 3. Exempel på kvalitativ innehållsanalys

Meningsbärande enhet	Kondenserad meningsenhet	Kod	Underkategori	Kategori
Man kan vara personlig men inte privat. Det stämmer ganska bra... jag tänker att jag kan vara människa, jag kan visa mig sårbar, ibland kan jag ha rätt, ibland kan jag ha fel...	Personlig, men inte privat. Jag kan visa att jag kan vara människa och sårbar	Personlig, men inte privat	Relationens gränser	Relationen mellan socialsekreterare och placerade barn
Samtidigt som att, ja men som sagt det står ju att man ska ha en, träffa barnen så pass ofta och det vill de ju liksom inte heller tumma på, utan det ska man ju också göra, men ibland kanske det liksom inte går ihop med allt krav på dokumentation att kunna liksom, prioritera att göra det lilla extra för att liksom kunna skapa en relation till barnen, sådär, även om det är det man skulle vilja.	Kan inte träffa barnen så ofta. Ibland går det inte ihop med dokumentationskravet. Svårt att skapa en relation även om man vill.	Kravet på dokumentation begränsar relationen	Organisatoriska ramar och dess påverkan på relationen	Socialsekreterares relationsarbete med placerade barn i relation till organisatoriska ramar

